

**De harde
landing van de
robotzwaluw**

Pag. 4

**Mariakaakje
heeft
ingebouwde
eetrem**

Pag. 7

**Eredocenten
voor RNA-
onderzoeker
en visserij-
deskundige**

Pag. 10

WEEKBLAD VOOR WAGENINGEN UR/

2E JAARGANG/ 21 FEBRUARI 2008

RESOURCE

#23

PAG. 8

**STERKE
VROUWEN
ALS WAPEN
TEGEN AIDS**

COLOFON

Resource, Weekblad voor Wageningen Universiteit en Researchcentrum, is een onafhankelijk weekblad voor personeel en studenten van Wageningen UR en wordt uitgegeven door Cereales Uitgeverij; ISSN 1389-7756.

Redactieadres/ Binnenhaven 1, 6709 PD Wageningen, Postbus 357, 6700 AJ Wageningen, tel. 0317 466666, fax 0317 466667, e-mail resource@cereales.nl; secretariaat Linda Glasmacher en Sandra van den Brink-Vermeulen. Geopend van 8.30 tot 12.30 uur.

Redactie/ Korné Versluis (hoofdredacteur, algemeen nieuws), telefoon 0317 466680, e-mail korne.versluis@cereales.nl;

Lieke de Kwant (eindredactie), telefoon 0317 466685, e-mail liele.de.kwant@cereales.nl;

Yvonne de Hilster (eindredactie, studenten), telefoon 0317 466687, e-mail yvonne.de.hilster@cereales.nl;

Gert van Maanen (landbouw, plant), telefoon 0317 466684, e-mail gert.van.maanen@cereales.nl;

Sara van Otterloo (eindredactie international pages), telefoon 0317 466691, e-mail sara.van.otterloo@cereales.nl;

Amrish Baidjoe (studenten), telefoon 0317 466666, e-mail amrish.baidjoe@cereales.nl;

Jan Braakman (dier), telefoon 0317 466682, e-mail jan.braakman@cereales.nl;

Alexandra Branderhorst (Van Hall Larenstein), telefoon 0317 466669, e-mail alexandra.branderhorst@cereales.nl;

Wim Bras (Van Hall Larenstein), telefoon 0317 466669, e-mail wim.bras@cereales.nl;

Ingrid Dammer (algemene verslaggeving), telefoon 0317 466691, e-mail ingrid.dammer@cereales.nl;

Laurien Holtjer (groene ruimte, dier), telefoon 0317 466689, e-mail laurien.holtjer@cereales.nl;

Willem Koert (voeding, biotechnologie), telefoon 0317 466681, e-mail willem.koert@cereales.nl;

Paul Link (internet), telefoon 0317 466690, e-mail paul.link@cereales.nl;

Nicolette Meerstadt (studenten), telefoon 0317 466666, e-mail nicollette.meerstadt@cereales.nl;

Iris Roscam Abbing (studenten), telefoon 0317 466666, e-mail resource@cereales.nl;

Albert Sikkema (Van Hall Larenstein), telefoon 0317 466669, e-mail albert.sikkema@cereales.nl;

Joris Tielens (economie, buitenland), telefoon 0317 466688, e-mail joris.tielens@cereales.nl;

Martin Woestenburg (groene ruimte), telefoon 0317 466682, e-mail martin.woestenburg@cereales.nl.

Landelijk nieuws: Hoger Onderwijs Persbureau (HOP).

Foto's/ Guy Ackermans, Bart de Gouw, Martijn Weterings, BvB, Rita van Biesbergen, Ruben Smit, Hoge Noorden, Jurjen Bersee

Illustraties/ Henk van Ruitenbeek, Guido de Groot

Vormgeving/ Hans Weggen, telefoon 0317 466686, e-mail hans.weggen@cereales.nl. Basisvormgeving/ Office for Design, Loek Kemming

Druk/ Dijkman Offset BV

Directeur Cereales/ Henk Prevaes

Abonnementen/ Studenten van Wageningen Universiteit en personeel van Wageningen UR krijgen Resource gratis;

anderen kunnen zich abonneren voor E52,50, buitenland E122,50 per jaar. Inlichtingen: telefoon 0317 466666.

Advertenties intern/ Onderdelen van Wageningen UR kunnen tegen speciaal tarief adverteren in Resource. Informatie bij het secretariaat.

Kleintjes is de rubriek voor niet-commerciële advertenties. Kosten E5 (studenten en medewerkers E3,50) per 30 woorden.

Advertenties extern/ Van Vliet, bureau voor media-advies, Passage 13, Postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023 5714745.

Serviceberichten/ Beknpte, zakelijke mededelingen van eenheden van Wageningen UR aan studenten en personeel kunnen gratis in Resource worden geplaatst. Inlichtingen: 0317 466666.

RESOURCE

#23

WEEKBLAD VOOR WAGENINGEN UR/

2E JAARGANG/ 6 MAART 2008

TOO MUCH TO GIVE

'How can we be a top university if we don't speak English', zegt Martin Kropff. 'If you are top, than you speak English. Point out.'

'And top we are', voegt Aalt Dijkhuizen daar fier aan toe.

'I can tell you stronger, Aalt', zegt Kropff. 'Toppier than us you won't find them.'

De rector magnificus en de leider der leiders staren naar denkbeeldige punten in de net zo denkbeeldige verte. Het is net of de leden van de Gemeenschappelijke Vergadering niet voor hen bestaan. Het onderwerp van gesprek: de invoering van Engels als voertaal binnen Wageningen Universiteit. De GV heeft er moeite mee.

'Niet iedereen die hier werkt spreekt even goed Engels', vindt GV-man Klaas Swart. 'Als we vanaf nu alleen nog maar Engels gaan praten en alles in het Engels schrijven, dan sluiten we die mensen buiten. Da's toch niet de bedoeling?'

'For the students English is no problem, if you mean them', verzekert Dijkhuizen. 'Students do everything in the English already. Just look at all the English words they are using on the internet and when they are using sms.'

'Students are sms-ing what off', weet Kropff.

'If you are so international as we are...', begint Dijkhuizen.

'...And so impactful...', vult Kropff aan. '...And so impactful, than you cannot afford yourself to talk Dutch anymore', zegt Dijkhuizen. 'You have too much to give.'

'If we would have talked Dutch all the time, would the world know our famous scientists?', vraagt Kropff.

'I must not think about it, Martin', zegt Dijkhuizen. 'Who would have heard of French Cook if we would have talked Dutch all the time? Or Ivonne Littlestraws? Or Dane Curvedwood?'

Glazig kijken de leden van de GV naar de leider der leiders en de rector magnificus.

'Exactly', zegt Dijkhuizen tevreden.

'Totally nobody.' / **Willem Koert**

Pag. 13

De openingsspeech van de LH schoot atheïsten in het verkeerde keelgat

Pag. 14 'Gezonde stoffen bestaan niet'

Page 20

Old IPO: despite the mice, it's still a prime location

Pag. 23

Afgesloten van de wereld in een Nepalese kleihut

BOVEN HET MAAI-VELD

'Samenwerking tussen genenbanken nu ook fysiek zichtbaar'

ZADENKLUIS

Het waren barre omstandigheden met straffe wind en een gevoelstemperatuur van min 35 graden Celcius, maar toch waren honderd verslaggevers en tv-ploegen naar Spitsbergen gevlogen om op 26 februari de opening van een internationale zaadkluis in het poolijs mee te maken. Dr. Bert Visser, directeur van het Centrum Genetische Bronnen (CGN) van Wageningen UR was erbij en is niet verbaasd over de mediastorm.

'Die is niet overdreven. Het is echt bijzonder dat dit gebeurd is. Voor het eerst wordt de jarenlange samenwerking tussen genenbanken in de wereld ook fysiek zichtbaar in een zaadbank waarin alle zaden verzameld worden. Het was ook indrukwekkend omdat de natuur en het klimaat daar zo bijzonder zijn. De min achttien graden van de opslagruimte voelde warm aan vergeleken met de buitenlucht.'

Visser bracht achttienduizend zaden mee van onder andere tomaten, komkommer en sla. De *Global Seed Vault*, zoals de genenbank heet, beschermt de zaden tegen oorlogen of natuurrampen die de genenbanken elders in de wereld zouden kunnen aantasten.

Is de toekomst van het genetisch materiaal nu definitief veilig gesteld? 'Op dit moment liggen van alle belangrijke gewassen zaden in genenbanken. Wat nog niet in genenbanken ligt zijn zaden van in onbruik geraakte gewassen, zoals schorseneren.'

De zaden moeten overigens wel regelmatig vernieuwd worden, want in de opslag verouderen ze. 'De opslag in Spitsbergen bevat duplicaten van zaden die ook in de Wageningse genenbank bewaard worden. Die zaden worden in beide genenbanken na een fors aantal jaren vernieuwd.' Maar het is ook belangrijk dat behalve in de genenbanken zaaigoed behouden blijft doordat boeren het blijven gebruiken op hun akkers. Visser: 'Er is jarenlang fel debat geweest tussen de voorstanders van genenbanken en de voorstanders van behoud van diversiteit op de akkers. De laatste jaren is men het eens dat beide van belang zijn.' / **Joris Tielens**

Omslagfoto Neil Cooper, Panos Pictures

IN 'T NIEUWS

21 FEBRUARI T/M 5 MAART 2008

De pers kwam in groten getale af op de proefvlucht van Roboswift. / foto GA

ROBOTZWALUW VLIEGT SIERLIJK MAAR LANDT BEROERD

Opstijgen en landen behoren niet tot de specialiteiten van de gierzwaluw. Delftse studenten Lucht- en ruimtevaarttechniek hebben dat maandag 3 maart definitief bewezen. Voor het oog van verslaggevers, cameraploegen en fotografen uit binnen- en buitenland maakte hun modelgierzwaluw na een moeizame start een imposante vlucht. Het vliegtuigje eindigde als een dood vogeltje in een boom.

De bouwers van RoboSwift zijn er samen met de Wageningse leerstoelgroep Experimentele zoölogie in geslaagd de werking van een gierzwaluwvleugel na te bootsen. Afhankelijk van de omstandigheden kan de vogel met ingevouwen vleugels een glijvlucht maken, of juist met gespreide vleugels zoveel mogelijk hoogte winnen.

De wind is hard en verraderlijk tussen Atlas en Forum, waar René Lindeboom en Marijn van de Ruit proberen de zwaluw aan zijn vlucht te laten beginnen. Lindeboom rent met het vliegtuigje boven zich en werpt de RoboSwift naar voren. De propeller draait, maar desondanks boort de vogel zich steeds met een sierlijke boog in het drassige gras. Tot vier keer toe. De luchtwervelingen tussen de gebouwen maken het vliegen lastig. 'Je ziet, er vliegen niet veel vogels', zegt ir. David Lentink van Experimentele zoölogie die de Delftse studenten begeleidt. Lentink besluit de proefvlucht te verplaatsen. Enkele honderden meters verderop, uit de windschaduw van de grote universiteitsgebouwen rent Lindeboom opnieuw, en weer duikt de vogel in het gras. Maar dan, bij de zes-

de run, kiest het vliegtuig zoemend het luchtruim, gevolgd door de camera's en twee meeuwen. De vleugels wijd, de vleugels ingevouwen: de vogel vliegt sierlijk over de hoofden van de journalisten. Totdat hij door de boomtoppen scheert en zich ernstig verwondt. 'Gelukkig is dit niet ons enige exemplaar', zegt Jan Wouter Kruijt, een van de studenten die werken aan de mechanische gierzwaluw. Hij houdt de romp van Roboswift in de hand. De ingewanden bungelen er triest uit, in de vorm van minimotortjes aan rode draadjes. In de boom, op vier meter hoogte, hangt nog een vleugel. Volgende week gaat het door het Korps Landelijke Politiediensten gesteunde RoboSwift-team naar een internationale wedstrijd voor microvliegtuigen in India. / JB

MILJOENEN VOOR SAMENWERKING MET CHINA

Wageningen UR gaat samenwerken met Chinese universiteiten in drie nieuwe projecten op het gebied van beheer van natuurlijke hulpbronnen, biotechnologie en virologie. De Nederlandse en Chinese overheid steken er elk zo'n drie miljoen euro in.

In Wageningen zijn de leerstoelgroepen Milieubeleid en Ontwikkelingseconomie, en de laboratoria voor Plantenveredeling en Virologie betrokken. De projecten zijn onderdeel van een 'programma strategische allianties' waarin de KNAW en het Chinese ministerie van wetenschap en technologie investeren in samenwerking tussen Nederlandse en Chinese universiteiten. In totaal gaan in de drie projecten de komende vijf jaar zo'n vijftien promovendi en zeven postdocs aan de slag. / JT

'DIGITALE BIEB WORDT SOCIAAL NETWERK'

De onderzoeksbibliotheek van de toekomst verbindt geen mensen aan boeken, maar mensen met mensen. Dat zei Peter Young, hoofd van de Amerikaanse *National Agricultural Library* (NAL), tijdens het openingscongres van de Bibliotheek Wageningen UR.

'De bibliotheek is in essentie een geordende stapel boeken. Toch zit de informatie niet in de collectie, maar vooral bij de gebruikers. Het is de uitdaging om die op een intelligente manier met elkaar in contact te brengen', aldus Young. De Amerikaan was hoofdspreker op het congres 'Rethinking the Library' dat op donderdag 21 februari in Forum werd gehouden.

Young is hoofd van één van de grootste onderzoeksbibliotheken ter wereld, die van het Amerikaanse landbouwministerie. Het heeft een collectie van 3,8 miljoen publicaties en handelt jaarlijks zo'n 90 miljoen transacties af. Toch bezoeken slechts vijftig bezoekers dagelijks het hoofgebouw in Washington.

De digitale bibliotheek is een speerpunt voor de NAL, en Young voerde de aanwezigheid langs een stortvloed van ontwikkeling rond webgebaseerde ontsluitingen van informatie. Populaire webapplicaties als *LibraryThing*, *YouTube*, *Facebook* en *Twine it* zullen volgens hem de onderzoeksomgeving ingrijpend gaan veranderen. Zo wordt het steeds eenvoudiger mensen aan elkaar te koppelen die dezelfde informatie interesse hebben. Young: 'Allerlei internetgereedschap voor sociale netwerken krijgt toepassing in het onderzoek.' / GvM

Meer informatie: library.wur.nl/opening.

ACTIEGROEP CLAIMT ACTIE TEGEN ASG

Dierenactivisten hebben de bewegwijzering bij de Animal Sciences Group in Lelystad beklad. Dat meldt het *Animal Liberation Front* (ALF) op de website van *Ravage*, een podium voor actiegroepen.

Op een aantal borden verschenen vorige week de letters ALF. De dierenactivisten laten via de site weten dat de actie een waarschuwing is. Ze dreigen met verdergaande acties als geen einde wordt gemaakt aan dierproeven.

ASG heeft de besmeuring gemeld bij de politie en het beveiligingsbedrijf. De opschriften zijn inmiddels verwijderd. / JB

CVI WIL LAB VOOR GEVAARLIJK DIERONDERZOEK

Het Centraal Veterinair Instituut (CVI) verkent de mogelijkheden voor de bouw van een lab waar dierproeven gedaan kunnen worden met voor mens en dier zeer gevaarlijke ziekteverwerkers.

Faciliteiten met de hoogste beschermingsniveau's – *biosafety levels* 3 en 4 – bestaan in Nederland nog niet; wel in Canada en Australië. In zo'n lab werken mensen onder extreme veiligheidsmaatregelen, gekleed in een soort maanpak of met behulp van handschoenkasten. De proefdierfaciliteiten kunnen, aldus directeur Andre Bianchi van het CVI, belangrijk zijn bij onderzoek naar ziekten die van

dier op mens kunnen overspringen, zoals riftdalkoorts, vogelgriep en het West-Nijlvirus. Er kan ook gewerkt worden met nog gevaarlijker pathogenen als het ebolavirus, vooral relevant in het geval van bioterrorisme.

De kosten worden geschat op 9 tot 15 miljoen euro, naast de jaarlijkse kosten van 1,5 tot 2 miljoen. Bianchi moet nog meerdere gebruikers in Nederland vinden, als universiteiten, farmaceutische industrie en onderzoeksinstituten.

Of het lab gerealiseerd wordt hangt ook samen met de besluitvorming over nieuwbouw of renovatie van de gebouwen van de Animal Sciences Group. / JB

‘We willen medewerkers en studenten op de campus iets aanbieden ter ontspanning’

VEERMAN: VOEDSELPRIJZEN BLIJVEN HOOG

‘Mijn zoons zijn er erg blij mee’, zei prof. Cees Veerman over de huidige hoogte van de voedselprijzen tijdens een lezing georganiseerd door de leerstoelgroep Agrarische economie en plattelandsbeleid, dinsdag 4 maart in Forum. De wereld moet volgens de oud-minister en oud-bestuurder van Wageningen UR blijven rekenen op hoge voedselprijzen.

Hoge prijzen zijn gunstig voor boeren, ‘en daarom is er ook geen rechtvaardiging meer voor steun voor boeren via het Europees landbouwbeleid als compensatie van lage prijzen’, aldus de gewezen minister. Veerman is nu hoogleraar Duurzame plattelandsontwikkeling in Europees perspectief bij de leerstoelgroep Agrarische economie en plattelandsbeleid. Zijn mening wijkt af van die van zijn collega dr. Niek Koning, die net als andere Wage-

ningse deskundigen een paar weken geleden in Resource juist beargumenteerde dat de huidige voedselprijzen maar tijdelijk zo hoog zijn.

Veerman sprak over de toenemende vraag naar voedsel, en over klimaatverandering, watertekorten en de energiecrisis. Het heeft allemaal invloed op de hoge prijs van voedsel, en daardoor blijft die volgens Veerman hoog. De vraag naar vlees en melk groeit door meer welvaart, denkt Veerman, net als de vraag naar biobrandstoffen. ‘Een Amerikaanse president kan verkozen worden enkel en alleen op de belofte dat hij de mobiliteit van de Amerikanen garandeert. Nu al gaat dertig procent van de maïs daar op aan biobrandstoffen.’ Klimaatverandering drukt de landbouwproductie door droogte, minder land en meer ziekten en plagen. De productiviteit van de Afrikaanse

landbouw gaat dalen met vijftien procent in 2080.

Na presentatie van talloze cijfers, concludeerde de oud-minister dat de komende vijf jaar cruciaal zijn om stappen te zetten om ook in de toekomst te kunnen voldoen aan de vraag naar voedsel. Op de langere termijn rekent Veerman op nieuwe technologieën, ‘maar op de korte termijn gaat het voedsel voor Afrikanen op aan biobrandstof’. Belangrijkste aanbeveling van Veerman – en die gaf hij niet voor het eerst – was investeren in onderzoek en onderwijs, vooral in basale landbouw-wetenschappen. Hij was ook niet te beroerd zijn traditie van lofuitingen aan het adres van Wageningen UR gestand te doen: ‘Cruyff en Wageningen, dat is wat mensen in het buitenland van Nederland kennen.’ / JT

FRISBEEËN OP DE CAMPUS

Wageningen Campus krijgt een parcours voor disc golf. Het Facilitair bedrijf (FB) biedt de frisbee baan aan ter gelegenheid van de negentigste verjaardag van de universiteit, die vrijdag 7 maart wordt gevierd. ‘We willen medewerkers en studenten op de campus graag iets geven ter ontspanning’, zegt Albert Olde Daalhuis van het FB.

In het park rond Forum, tussen Bornsesteeg, Droeendaalsesteeg en Mansholtlaan, komen in ieder geval vier frisbeedoelen –ronde metalen manden op een paal, met daarboven kettingen die de schijf in de vlucht stoppen en in de mand laten vallen. Net als bij golf telt het aantal worpen dat je nodig hebt om de frisbee in het doel te krijgen. ‘Er wordt nu gekeken waar de holes kunnen komen, en hoeveel het er worden. We hopen dat de baan over een week of vier klaar is’, aldus Olde Daalhuis.

Het universitair sportcentrum gaat de baan beheren. Voor frisbees moet je zelf zorgen. Sportstichting Thymos verkoopt ze al, en waarschijnlijk worden ze ook verkrijgbaar bij de winkel in Forum. Het idee voor disc golf komt van een medewerker van de Environmental Sciences Group. Verder krijgt het park de komende weken zitjes in de vorm van stenen met een zitvlak. / YdH

VAN DER BURGT NIET NAAR VALENCIA

Ate van der Burgt heeft zich niet gekwalificeerd voor de WK Indooratletiek op de 1500 meter.

Op de laatste dag voor kwalificatie, zondag 24 februari, liep hij in een zelf georganiseerde race in Düsseldorf. Van der Burgt voelde zich fit en ook zijn achillespees hield het na een behandeling weer goed. ‘De twee hazen deden prima werk, de laatste vijfhonderd meter moest ik solo verder. Dat bleek net te veel van het goede, met weer behoorlijk en onverwachts verval de laatste tweehonderd meter.’ Toch vond de promovendus van Plant Research International het een goede winter, mede door zijn nieuwe persoonlijk indoorrecord. Over een week begint de lange aanloop naar kwalificatie voor de Olympische Spelen. Zijn persoonlijk record op een buitenbaan, vorig jaar zomer gelopen, is 2,5 seconden boven de limiet. / YdH

Erica Schaper bij haar afscheid van Van Hall Larenstein. / foto Het Hoge Noorden

WARME WOORDEN BIJ AFSCHIED SCHAPER

Dat Van Hall Larenstein nog bestaat mag op het conto van collegevoorzitter Erica Schaper worden bijgeschreven. Dat zei voorzitter Ad Bos van de medezeggenschapsraad van de hogescholen (GMR) bij Schapers afscheid op 21 februari.

Bos liet geen misverstand bestaan over zijn waardering voor de scheidende directeur. Ook andere sprekers, onder wie rector Martin Kropff, prezen haar bestuurlijke kwaliteiten. Schaper en mede-directielid Martin Jansen hebben VHL de afgelopen vier jaar weer een gezonde financiële

basis gegeven en ondanks bezuinigingen een indrukwekkend aantal reorganisaties doorgevoerd, constateerden zowel Kropff als Bos.

Kropff wees daarbij op de moeilijke rol van Schaper als kop-van-jut tussen de culturen van de hogescholen en de universiteit. De GMR-voorzitter verbaasde zich vooral over de bereikte resultaten. Mag er van Wageningen voor het tempo waarin de fusie zich voltrekt wel een tandje bij, in Leeuwarden en Velp is de samensmelting nog geen uitgemaakte zaak.

Collegevoorzitter Schaper stapte drie

maanden eerder op dan gepland, naar aanleiding van een brief van de raad van bestuur van Wageningen UR aan de GMR van Van Hall Larenstein. Ze vond dat het bestuur daarin de gang van zaken bij VHL te negatief beoordeelde en trok daaruit haar conclusies. Op 20 december diende ze per direct haar ontslag in.

Rien Komen, directeur bedrijfsvoering bij de Social Sciences Group, neemt haar functie tijdelijk waar. Schaper heeft inmiddels een eigen adviesbureau. / WB

digit@le nieuwsbrief

Aanmelden via www.resource-online.nl

UIT 'T VELD

NIEUWS UIT DE WETENSCHAP

GIERTANK EN MESTWAAIER KUNNEN TERUGKEREN

De overheid zou ruimte moeten bieden aan alternatieven voor de verplichte mestinjecteur, zegt socioloog dr. Marian Stuiver. Zij concludeert in haar proefschrift dat de wetgeving die bovengronds uitrijden van mest verbiedt, aangepast kan worden voor boeren die goede mest produceren. Daarmee zou de mestwaaier achter de giertank kunnen terugkeren.

De mestwaaier is uit het Nederlandse landschap verdwenen door de verplichte invoering van de mestinjecteur. Door de mest direct op of in de grond te brengen, wordt de ammoniakuitstoot beperkt. Stuiver deed onderzoek naar de ervaringen van de agrarische natuurverenigingen VEL en VANLA in Achtkarspelen en Oostermeer. Deelnemende boeren hebben gezocht naar methoden om de mineralenstromen beter te beheersen en schadelijke uitstoot te voorkomen. Met hulp van onderzoekers van Wageningen UR zijn ze daar in geslaagd. De boeren ontwikkelden betere mest door koeien eiwitarm en vezelrijk voer te geven. Er zijn aanwijzingen dat deze voeraanpassingen leiden tot een lagere ammoniakuitstoot. Bovendien is er onderzoek waaruit

Als boeren goede mest produceren kan bovengronds uitrijden geen kwaad, zegt promovenda Marian Stuiver. / foto bvB

blijkt dat mestinjectie schadelijk is voor de structuur en de samenstelling van het bodemleven. De overheid is echter nog weinig geneigd

om uitzonderingen toe te staan op de regels, constateert Stuiver. Tot nu toe is die toestemming alleen gegeven als het gaat om wetenschappelijk onderzoek. / JB

Marian Stuiver is vrijdag 29 februari gepromoveerd bij prof. Han Wiskerke, hoogleraar Rurale sociologie.

BLOEDARMOEDE DOOR BACTERIËN

Artsen in Afrika zien vaak over het hoofd dat veel jonge kinderen ernstige bloedarmoede hebben omdat ze besmet zijn met bacteriën. Dat concluderen internationale onderzoekers, onder wie Wageningse voedingswetenschappers, in de *New England Journal of Medicine*.

Twee jaar lang bestudeerden de onderzoekers een groep van elfhonderd kinderen onder de zes jaar in Malawi. 'De Wageningse rol bestond vooral uit metingen van nutriënten in serum', aldus co-auteur ir. Paul Hulshof van de afdeling Humane voeding. Bloedarmoede is in Afrika nog steeds een belangrijke doodsoorzaak voor kinderen. Artsen spreken van bloedarmoede als de rode bloedcellen te weinig ijzerhoudende moleculen bevatten om de cellen voldoende zuurstof te leveren. Ze bestrijden de aantoe-ning doorgaans door kinderen extra ijzer te geven en na te gaan of ze malaria hebben. De onderzoekers ontdekten in Malawi echter dat een tekort aan ijzer paradoxaal genoeg enige bescherming bood tegen ernstige bloedarmoede. Dat verklaren de onderzoekers uit de remmende werking van een lage ijzerspiegel op de groei van kwaadaardige bacteriën in het lichaam. Aan de andere kant bleek dat ernstige infectie met bacteriën als Salmonella de kans op bloedarmoede flink verhoogde. Andere factoren die volgens de studie de kans op bloedarmoede verhogen zijn hiv, besmetting met mijnworm, een tekort aan vitamine A en B12 en erfelijke afwijkingen. / WK

LIBERALISERING SLECHT VOOR KLIMAAT

Liberalisering van de agrarische handel verergert de opwarming van de aarde. Dat blijkt uit modelstudies van het LEI. Voortzetting van de huidige handel leidt tot zestig procent meer uitstoot van broeikasgassen in 2050. Snellere liberalisering veroorzaakt nog eens vijftig procent extra CO2-uitstoot.

Het LEI rekende in opdracht van LNV met een milieukundig en een economisch model verschillende scenario's door van de wereldhandel in agrarische producten, en keek daarbij vooral naar de veehouderij. Ontwikkelt de agrarische wereldeconomie zich verder op de huidige weg, dan

groeit de uitstoot van broeikasgassen als gevolg van de agrarische productie. De wereldbevolking zal namelijk groeien, en door hogere inkomens ook de vraag naar melk en vlees. Hiervoor zal vooral in Zuid-Amerika veel bos worden gekapt; opgeslagen CO2 komt dan vrij. Bovendien gaan meer koeien methaan uitboeren, een belangrijk broeikasgas. Het LEI rekende ook een scenario door waarbij de agrarische handel in 2015 volledig geliberaliseerd is, dus zonder melkquota, subsidies aan boeren en invoertarieven. In dat scenario groeit de uitstoot van CO2 met vijftig procent extra in 2015

en vijf procent meer methaan in 2050. 'Liberalisering is dus negatief voor het klimaat', concludeert onderzoeker dr. René Verburg. 'En we hebben nog niet eens rekening gehouden met het toegenomen transport van producten.' De productie zal zich dan namelijk verplaatsen van Europa en de VS naar Latijns-Amerika en Afrika. Het leidt ook tot meer ontginning van land – de productie in het zuiden is doorgaans minder intensief. Bovendien boert een Argentijnse koe per kilo vlees meer methaan uit dan een Nederlandse koe. / JT

LOKAAL IDEE OVERWINT BUREAUCRATIE

Lokale initiatieven van boeren, bewoners of bedrijven om het landschap aantrekkelijker of duurzamer in te richten moeten vaak bureaucratische bezwaren van ambtenaren. Toch worden veel ideeën wel gerealiseerd. 'Ambtenaren moeten naar buiten om de lokale ideeënrijkdom te kunnen waarderen', vindt bestuurskundige dr. Marleen Buizer.

In de polder Biesland bij Delft smeden een melkveehouder en een natuurliefhebber een plan om natuur en melkveehouderij samen te brengen en zo aantrekkelijk te maken voor stedelijke recreanten.

Ze krijgen hulp van Alterra, en lokale en regionale bestuurders als ook de minister vinden het een goed plan. Toch komt het maar traag van de grond; ambtenaren van LNV houden voorkeur voor het eigen beleid. Grootste vertrager is de Europese Commissie, die de betalingen aan de boer moet goedkeuren. Dankzij het uithoudingsvermogen van de private initiatiefnemers gaat het plan jaren later toch door. Buizer onderzocht voor haar promotie waarom dit soort ideeën zo traag in praktijk worden gebracht. Ze concludeert dat ambtenaren vaak te weinig contact heb-

ben met boeren, burgers of bedrijven die een initiatief bedenken. Buizer: 'Ambtenaren, vooral die in Den Haag en Brussel, leven in een wereld waarin correcte procedures en bureaucratische normen de maatstaf zijn.' Politiek wordt wel steeds vaker bedreven buiten de formele politieke arena's, maar de rol van de formele politiek – gemeenteraden, de Tweede Kamer – is nog steeds groot. / JT

Marleen Buizer promoveerde op 29 februari bij prof. Jaap Lengkeek, hoogleraar Sociaal ruimtelijke analyse.

‘Mannen hebben meer moeite om gezonder te gaan eten dan vrouwen’

EENVOUD VAN MARIAKAAKJE REMT SNOEPZUCHT

Droge theebiscuitjes zoals het aloude mariakaakje nodigen minder uit tot overeten dan nieuwerwetse biscuitjes met een chocoladelaagje en suikerkorrels. Van een oerdegelijke reep pure chocolade eet je ook spontaan minder dan van een Snickers. Dat ontdekte de Wageningse promovenda ir. Pascalle Weijzen in haar promotieonderzoek naar sensorische verzadiging.

Als de voedingsindustrie iets met haar onderzoek doet, dan zullen vooral mannen en lager opgeleiden daar baat bij hebben, ontdekte Weijzen. ‘Als we het overgewicht willen terugdringen zullen we minder moeten gaan eten, en mijn onderzoek kan bedrijven op het spoor zetten van voedingsmiddelen waarvan we spontaan minder eten’, zegt de aan de afdeling Humane voeding verbonden promovenda. ‘We weten wel dat we minder en gezonder moeten eten, maar veel van ons hebben

moeite om dat ook daadwerkelijk te doen. Toen we zeshonderd mensen ondervroegen, ontdekten we dat mannen meer moeite hebben om hun voornemen om gezond te eten in de praktijk te brengen dan vrouwen.’ Vrouwen kunnen hun eetgedrag waarschijnlijk beter aan banden leggen dan mannen omdat ze al enkele generaties lang een verband leggen tussen snoepen en een slank figuur. Ze hebben dus een voorsprong op mannen, vermoedt Weijzen. Ook mensen met een lage opleiding hebben moeite zich beperkingen op te leggen, bleek uit haar studie. ‘Hoger opgeleiden kunnen hun eetgedrag beter in toom houden’, aldus de aio. ‘Dat geldt zowel voor mannen als vrouwen.’ Voor individuen met moeilijk bedwingbare snoepzucht zouden koekjes, chocolaatjes en ander snoepgoed met een ingebouwde eetrem een uitkomst zijn. Zulke voedingsmiddelen hebben een uitgesproken

en sterke smaak, ontdekte Weijzen. ‘Dat is één van de redenen dat je minder van pure chocolade eet dan van Snickers’, zegt de onderzoeker. ‘Een andere reden is dat de textuur van pure chocolade minder complex is dan die van een Snicker. De chocolade, karamel en pinda’s van een Snickers zorgen voor een complexer mondgevoel dan pure chocolade.’ Aan hetzelfde principe danken de gortdroge mariakaakjes hun verzadigende werking, aldus Weijzen. De eenvoudige textuur van de biscuitjes leidt tot een verhoudingsgewijs eentonig mondgevoel. Een derde eetlustremmende factor is de tijd dat een voedingsmiddel in de mond aanwezig is, en dus kan zorgen voor smaak- en geurprikkel aan de hersenen. ‘Dat hebben we bijvoorbeeld onderzocht door via een pompje limonade in de mond van onze proefpersonen te pompen’, zegt de onderzoeker. ‘De proefpersonen konden niet controleren hoeveel limonade ze

per slok in hun mond kregen, maar ze konden wel aangeven wanneer ze verzadigd waren. Pompten we telkens kleine slokjes limonade in hun mond, dan hadden onze proefpersonen uiteindelijk minder limonade nodig om verzadigd te raken dan als we ze grote slokken toedienden.’ Voor vaste voedingsmiddelen geldt hetzelfde, aldus Weijzen. ‘Voedingsmiddelen die langer in de mond blijven hebben een grotere verzadigende werking. Van producten waarop we langer moeten kauwen zullen we automatisch minder eten.’ Weijzen voerde haar onderzoek uit in samenwerking met Unilever, de Suikerstichting Nederland en de Italiaanse pastaproductent Barilla. / **WK**

Pascalle Weijzen promoveert op vrijdag 7 maart bij prof. Kees de Graaf, hoogleraar Eetgedrag.

ZWERFKEI KAN CONCURREREN MET GRAFSTEEN

Er is een markt voor natuurbegraafplaatsen in Nederland, zo constateren William van der Veen en Meintje Jonkman, deeltijdstudenten Tuin- en Landschapsinrichting bij Van Hall Larenstein. Uit hun afstudeeronderzoek blijkt dat natuurbegraven nog onbekend is. Zodra mensen er echter van horen, raken ze geïnteresseerd.

In Nederland is nog maar één echte natuurbegraafplaats, in Limburg. Daar worden mensen op milieuvriendelijke wijze begraven in een groene omgeving. Een natuurgraf wordt niet gemarkeerd door een traditionele grafsteen, maar door een boom, zwerfkei of kunstwerk van natuurlijke materialen. Het fenomeen is rond 1993 ontstaan in Groot-Brittannië. Inmiddels zijn daar meer dan tweehonderd *green cemeteries*.

In opdracht van adviesbureau Genius Loci hebben Van der Veen en Jonkman de mogelijkheden in Nederland op een rijtje gezet. Geen van de 184 respondenten in hun onderzoek had ooit gehoord van natuurbegraven. Toch zegt bijna 55 procent dat het idee hen aanspreekt. Een kwart van de respondenten geeft aan waarschijnlijk of zeker voor natuurbegraven te willen kiezen, terwijl een derde het niet weet. Grafmonumenten als een zwerfkei of boom worden hoger gewaardeerd dan een traditionele grafsteen. Van der Veen verwacht dat bij een groot-schalig marktonderzoek zal blijken dat er nog meer mensen warmlopen voor natuurbegraafplaatsen. ‘Ons marktonderzoek is niet representatief omdat we daar onze eigen zakelijke en privénetwerken uit het noorden en noordoosten van het land voor hebben ingezet. Mensen op het platteland zijn traditioneler, daarom denk

Een graf op de Limburgse natuurbegraafplaats Bergerbos. / foto William van der Veen

ik dat er in de Randstad bijvoorbeeld meer interesse is voor natuurbegraafplaatsen.’ Ook bij natuurorganisaties is natuurbegraven nog onbekend, bleek uit de enquête die de studenten hielden onder diverse beheerders van natuurgebieden en landschappen. ‘Opvallend was bijvoorbeeld de reactie van Landschap Overijssel, die totaal niet bekend was met het onderwerp maar er nu, naar aanleiding van ons onderzoek, in wil duiken’, schetst Van der Veen. De standpunten die de organisaties innemen, variëren sterk. De één ziet geen rol voor zichzelf weggelegd bij de aanleg en

exploitatie van natuurbegraafplaatsen, terwijl anderen er wel mee aan de slag willen. Van der Veen: ‘Er zit totaal geen lijn in. Bij de meeste organisaties ontbreekt beleid, alleen Staatsbosbeheer heeft tot nu toe beleid op papier gezet.’ SBNL, een stichting voor particulier en agrarisch natuurbeheer, heeft als enige al plannen voor een natuurbegraafplaats, bij het Groningse Reiderwolde. Van der Veen ziet verder mogelijkheden voor gemeentelijke natuurbegraafplaatsen. ‘Het is een kwestie van tijd voordat er meer natuurbegraafplaatsen worden opgericht.’ / **ABr**

BOEREN SCHATTEN KANS OP RAMP VERSCHILLEND IN

Er zitten grote verschillen in de inschatting die akkerbouwers en melkveehouders maken van de kans dat hun bedrijf wordt getroffen door een catastrofe. De ene boer verzekert zich daarom wel tegen grote risico’s, terwijl de ander dat niet nodig vindt.

Dat blijkt uit promotieonderzoek van bedrijfseconoom Victor Ogurtsov. Hij analyseerde gegevens van het LEI van akkerbouwbedrijven en melkveehouders en vroeg de ondernemers hoe ze aankijken tegen extreme risico’s zoals de dierziekte MKZ. Dat is een risico dat lastig is in te schatten omdat het weinig voorkomt en er dus geen gegevens zijn waarmee het te voorspellen is, zoals bijvoorbeeld bij hagschade wel kan. Hoewel het feitelijke risico voor alle boeren ongeveer gelijk is, denkt de ene boer dat hij twee keer zoveel kans heeft om getroffen te worden dan de andere. Dat verschil in perceptie bepaalt mede of de boer bereid is om premie te betalen voor een verzekering. Andere factoren zijn de bedrijfsopzet en financiële situatie van het bedrijf, en de houding van de boer ten aanzien van risico. Dat laatste is onderdeel van het karakter van de agrariër en is lastig door verzekeraars te beïnvloeden. Maar de perceptie van risico’s is wel te veranderen. De grote spreiding in de perceptie van risico’s is daarom interessant nieuws voor verzekeraars. / **JT**

Victor Ogurtsov promoveerde op vrijdag 22 februari bij prof. Ruud Huirne, hoogleraar Agrarische bedrijfseconomie.

Armoede en ongelijkheid tussen man en vrouw zijn de drijvers van de aids-epidemie in Afrika, blijkt uit het Wageningse onderzoeksprogramma AWLAE. Hoe groter de armoede en de ongelijkheid, hoe groter de impact van aids. En die ziekte maakt korte metten met de befaamde Afrikaanse saamhorigheid.

door JORIS TIELENS, foto's ESTHER WIEGERS

‘Aids kan het sociale weefsel van een dorp vernietigen’

In zuidelijk Afrika loopt rond de twintig procent van de volwassenen rond met het hiv-virus. Dat is veel, maar dat wil nog niet zeggen dat er ook zoveel mensen ziek zijn. Want besmetting met hiv leidt niet altijd direct en in dezelfde mate tot de ziekte aids. Wie moderne aidsremmers kan bemachtigen, goed verzorgd wordt, gezond voedsel krijgt en het zich kan veroorloven om minder te werken, kan tegenwoordig oud worden met hiv onder de leden. Waar mensen niet in die gelukkige omstandigheden leven, slaat de epidemie in als een bom.

Welke gevolgen die bom heeft voor gezinnen, voor de sociale samenhang in een dorp, de landbouw, de voedselzekerheid van rurale huishoudens en voor de verhouding tussen mannen en vrouwen, was het onderwerp van promotieonderzoek van negentien vrouwen uit twaalf Afrikaanse landen bij Wageningen Universiteit, in het kader van *African Women Leaders in Agriculture and Environment* (AWLAE). Het programma dat gefinancierd wordt door het ministerie van Buitenlandse Zaken (DGIS), ging in april 2003 van start en inmiddels zijn de eerste vijf vrouwen gepromoveerd.

Joyce Challe onderzoekt bijvoorbeeld wat aids betekent in Tanzania voor de kennis over eetbare planten. Als ouders wegvallen kunnen ze hun kennis niet meer doorgeven aan kinderen, en dat heeft gevolgen voor het gebruik en behoud van biodiversiteit. Corry du Preez onderzoekt hoe de taakverdeling binnen huishoudens verandert door aids. Dr. Doris Kakuru deed dat ook, en concludeert dat meisjes minder vaak naar school gaan door aids, omdat ze eerder dan jongens ingezet worden als arbeidskracht als er door aids minder mensen op het land kunnen werken. Ook econoom dr.

Lydia Ndirangu richtte zich op de veranderingen binnen huishoudens en concludeert bijvoorbeeld dat vrouwen minder te eten krijgen dan mannen als er schaarste is. Dr. Faith Nguthi keek naar de gevolgen van aids voor de landbouw, en dan vooral voor de adoptie van nieuwe technologieën in de bananenteelt. De Keniase overheid probeert die te verspreiden, maar houdt daarbij te weinig rekening met het gebrek aan geld en aan arbeid op het land door aids.

SOCIALE OORZAKEN

Het zijn voorbeelden die laten zien dat aids sociale gevolgen heeft, maar ook sociale oorzaken. ‘Aids verscherpt bestaande ongelijkheden tussen rijk en arm en tussen man en vrouw’, zegt prof. Anke Niehof, begeleider van een aantal van de AWLAE-promovendi en samen met dr. Lisa Price leider van het project. ‘Maar andersom zijn er ook kwetsbare groepen te onderscheiden, zoals arme vrouwen, die zwaarder getroffen worden door aids. Armoede en ongelijkheid dragen bij aan de crisis.’

‘Wanneer aids armoede ontmoet’, heet het proefschrift van dr. Carolyne Nombo, waarin ze het dorp Mkamba in Tanzania beschrijft. Als gevolg van aids zijn er in het dorp veel huishoudens waarvan de werkende leden – vader, moeder of beiden – overleden zijn. Maar ook als er geen sterfgevallen zijn leidt aids tot minder arbeidskrachten, omdat degenen die gezond zijn de zieken moeten verzorgen. Geld en bezittingen worden niet meer geïnvesteerd in bijvoorbeeld zaaizaad of kunstmest, maar in zorg en medicijnen. De kleinschalige landbouw komt in verval en dat leidt tot verlies van bestaansmiddelen en gebrek aan voedsel.

AIDS/ HOE ONGELIJKHEID DE CRISIS VERERGERT

Vroeger bestond in Mkamba de onderlinge hulpvaardigheid waar Afrika bekend om staat. Mensen die tegenslag hadden, konden vertrouwen op de steun van familie, buren of vrienden in het dorp. Sociaal wetenschappers noemen dat sociaal kapitaal. Maar in het huidige Mkamba is daarvan weinig terug te vinden. De armen krijgen nauwelijks steun van verwanten. Zij moeten zelf alle zeilen bijzetten om te overleven, en als ze wel iets te vergeven hebben, dan geven ze dat niet aan mensen die misschien doodgaan en hun schuld niet meer kunnen inlossen. Bovendien heeft aids zoveel gaten geslagen in het netwerk van familie en vrienden, concludeert Nombo, dat de familiebanden verdwenen of vervaagd zijn.

Belangrijk is ook dat het onderlinge vertrouwen in de lokale gemeenschap beschadigd is door het stigma en de geheimzinnigheid rondom aids. Want mensen weten wel hoe hiv overgedragen wordt, maar dat verklaart niet waarom de ene snel de ziekte krijgt, en de ander niet. Aids heeft een lange incubatietijd, waardoor de brave huisvader die jaren geleden een slippertje maakte, toch aids kan krijgen. Dat leidt tot beschuldigingen van hekserij en argwaan in het dorp. Het sociaal kapitaal brokkelt hierdoor af, stelt Nombo. Niehof: 'Al zijn normen van onderlinge hulp en solidariteit nog zo sterk, als het lange tijd niet lukt die na te leven dan veranderen de normen.'

DEPRESSIEF DORP

'Mensen kunnen depressief worden', zegt Niehof, 'maar tijdens mijn bezoek aan dat dorp begreep ik dat ook een heel dorp depressief kan worden en in een uitzichtloze situatie terecht kan komen. Aids heeft daar

het sociale weefsel vernietigd.' Niehof trof in Mkamba bijvoorbeeld een huishouden dat bestond uit een meisje van veertien die voor haar jongere broertjes en zusjes moest zorgen. 'Ze heeft niets te eten, en dan komen er tijdelijke arbeiders langs met wat geld die wel een nummertje willen in ruil voor geld of een bord eten. Dat zorgt weer voor verspreiding van aids.' Vrouwen worden zwaarder getroffen door aids dan mannen, blijkt uit verschillende van de AWLAE-studies. Vrouwen doen in de Afrikaanse landbouw het meeste werk en ervaren dus ook de meeste druk als er gebrek aan arbeid is. Bovendien hertrouwen mannen van wie de vrouw aan aids overlijdt vaak wel, waardoor ze weer verzekerd zijn van arbeidskracht. Maar aidsweduwen hertrouwen niet, bleek uit onderzoek in Uganda van Dr. Monica Beraho. Zij blijven alleen over met de zorg voor kinderen of ouderen. Bovendien verliezen die alleenstaande vrouwen vaak hun land en hun bezittingen, omdat de familie van de overleden man daar aanspraak op kan maken.

Alleenstaande vrouwen blijken ook het minst te kunnen rekenen op sociaal kapitaal. Mannen zijn bijvoorbeeld vaak lid van boerengroepen of etnische groepen waarvan ze hulp krijgen. Vrouwen kunnen alleen lid zijn van vrouwengroepen en die hebben geen middelen te verdelen. Bovendien hebben vrouwen minder te zeggen over bezittingen die in tijden van nood verkocht kunnen worden.

Ook als het gaat om preventie hebben vrouwen een zwakkere positie. 'Ze weten wel dat ze condooms kunnen gebruiken', zegt Niehof, 'maar getrouwde vrouwen kunnen niet om condooms vragen want dat zou impliceren dat ze hun man wantrouwen of dat ze zelf besmet

zijn. Condooms worden geassocieerd met prostitutie.' Waar een ziekte niet enkel individuen treft maar een hele samenleving ontwricht, moet ook de aanpak van die ziekte anders. Uit het onderzoek zijn lessen te trekken voor het beleid van landen en ontwikkelingsorganisaties. Veel projecten zijn nog gericht op voorlichting of verstrekking van medicijnen. Maar daarnaast is het ook nodig om landbouwprogramma's en beleid aan te passen aan de veranderde samenleving, is de conclusie van onder andere dr. Esther Wiegers, die vorige maand ook op het onderwerp promoveerde. Aids moet opgenomen worden in landbouwvoorlichting en in de ontwikkeling van nieuwe technologie, meent ze, zodat de landbouw kan blijven draaien met minder arbeidskrachten. Er moet meer gedaan worden aan kennisoverdracht, want aidswezen leren het boerenvak niet meer van hun ouders. Vrouwen en armen verdienen in dat soort beleid extra aandacht, want die zijn kwetsbaarder.

EMPOWERMENT

Behalve het leveren van onderzoeksresultaten heeft het AWLAE-programma overigens nog een doel: de ongelijkheid tussen de seksen in Afrika verkleinen door empowerment van vrouwen. De negentien vrouwen die binnen het programma promoveren werden medeselecteerd op leiderschapskwaliteiten, vertelt Niehof. 'Ze werken bij agrarische onderzoeksinstituten, universiteiten en ngo's. De kennis en ervaring die ze opdoen en de titel die ze met hun onderzoek verwerven geeft ze meer gezag. En ze weten alles van de invloed van genderongelijkheid op de samenleving. Zij kunnen een verschil maken.' ◀

David Baulcombe en Daniel Pauly worden vrijdag 7 maart tijdens de viering van de geboortedag van de universiteit benoemd tot de vijftigste en eenenvijftigste eredoctor van Wageningen. Waar andere universiteiten nog wel eens beroemdheden willen eren met een eredoctoraat, heeft Wageningen een vrij degelijk benoemingsbeleid. Zeker de laatste decennia vielen alleen echte wetenschappelijke toppers in de prijzen.

De eerste eredoctoren werden al in 1918 benoemd, in het jaar van de oprichting van de Landbouwhogeschool. Minister Folkert Evert Posthuma en inspecteur van het landbouwonderwijs P. van Hoek werden ermee beloond voor hun bijdrage aan de stichting van de Wageningse hogeschool. Voor de oorlog werd ook een aantal prominente hoogleraren na hun emiritaat gehuldigd met een eredoctoraat.

In de lijst van eredoctoren zijn duidelijk de landbouwwortels van

Miskende ontdekker van gene silencing

Met de toekenning van een eredoctoraat aan David Baulcombe willen Wageningse wetenschappers een statement maken. De Britse bioloog liep volgens hen in 2006 ten onrechte de Nobelprijs mis voor de ontdekking van RNA-interferentie.

Baulcombes belangrijkste werk publiceerde hij in 1999 in Science. Hij en andere plantenwetenschappers waren al sinds het begin van de jaren negentig bezig om een aantal onbegrepen fenomenen in planten te verklaren. Eind jaren negentig legde Baulcombe een paar van de laatste stukjes die de puzzel compleet maakten en leidden tot de ontdekking van RNA-interferentie.

Dat verschijnsel wordt nu gezien als één van de belangrijkste nieuwe ontdekkingen in de biologie en de geneeskunde. Het wordt ook wel *gene silencing* genoemd omdat het wetenschappers in staat stelt om zonder genetische modificatie genen het zwijgen op te leggen. Dat kan in planten en schimmels, maar ook in mensen. De techniek zou daarmee een hele nieuwe groep van medicijnen op kunnen leveren.

Niemand keek er dan ook van op dat de Nobelprijs voor medicijnen in 2006 werd toegekend aan de ontdekkers van het verschijnsel. Maar waar bij twee eerdere prijzen drie onderzoekers geëerd werden – de Amerikanen Andrew Fire en Craig Mello en de Brit David Baulcombe – gaf het Nobelprijscomité de eer slechts aan de eerste twee, die werkten met de nematode *C. elegans*. Baulcombe viel buiten de boot.

Ten onrechte, vinden vooral plantenonderzoekers. Zij stellen dat het comité miskent dat de belangrijkste ontdekkingen zijn gedaan door plantenwetenschappers. De Wageningse viroloog prof. Rob Goldbach, erepromotor van Baulcombe, is het met die kritiek roerend eens. 'Kennelijk heeft onderzoek aan planten minder impact dan aan dieren, al zijn het maar wormpjes.'

Baulcombe liet zien dat planten over een verdedigingsmechanisme tegen virussen beschikken, door resten van stukgeknipt erfelijk materiaal van virussen aan te tonen in plantencellen. Erfelijk materiaal komt voor in twee vormen: DNA en RNA. De genen van dieren en planten bestaan uit DNA. Hogere organismen gebruiken RNA om de boodschap

van de genen over te brengen naar andere delen van de cel. DNA bestaat uit twee strengen die samen een dubbele helix vormen. Het boodschappermolecuul RNA bestaat uit een enkele streng. Veel virussen gebruiken geen DNA, maar RNA als drager van hun erfelijke eigenschappen. Zij doen dat vaak in een vorm die in gezonde planten en dieren niet voorkomt, namelijk dubbelstrengs. De aanwezigheid van dubbelstrengs RNA is dus een signaal voor een plantencel dat er onraad is. De reddende engel in dat geval is een eiwit dat het dubbelstrengs RNA kapot knipt en zo virussen onschadelijk maakt.

Wetenschappers ontdekten dat dat niet de enige verdedigingslinie vormt in een plantencel. Stukjes van het stukgeknipte virus worden als een soort vingerafdruk opgenomen in andere, speciale eiwitten. Die gaan met de vingerafdruk op zoek naar vergelijkbare RNA-strengen, en breken die af zodra ze die tegenkomen. Dit verdedigingsmechanisme van planten bleek ook in dieren en schimmels voor te komen. Hogere organismen gebruiken het niet alleen om zich te verweren tegen indringende virussen, maar ook om processen in hun cellen te regelen.

Baulcombe ontdekte ook hoe je het mechanisme kunt gebruiken om genen in planten uit te schakelen. Door een stukje van een plantengenen in te bouwen in een virus, kun je de plant ertoe aanzetten om zijn verdediging in te zetten tegen het boodschapper-RNA van dat gen. Het gen zit dan nog wel in de plant, maar kan zijn boodschap niet meer doorgeven. Door de effecten daarvan te bestuderen, kunnen onderzoekers nagaan welke functies verschillende genen hebben. Medici verwachten dat het ook nieuwe mogelijkheden biedt in de strijd tegen bijvoorbeeld kanker. Zij hopen dat ze met de techniek kankergenen of genen van bijvoorbeeld het hiv-virus het zwijgen op kunnen leggen. Goldbach: 'Wij willen met het toekennen van het eredoctoraat een beetje recht doen aan de belangrijke rol die Baulcombe heeft gespeeld bij de ontdekking van dit fenomeen dat standaard informatie zal zijn in biologische handboeken. Hij was de echte pionier en ontdekker. Fire en Mello zijn schatplichtig aan hem.' / **Korné Versluis, foto University of Cambridge**

Wageningen terug te zien. Pieter de Boer, een Friese melkveehouder die al voor de oorlog experimenteerde met stikstof en na de oorlog het boegbeeld werd van de hoogproductieve landbouw, kreeg het doctoraat in 1974. Verder kregen ook de eerste directeur van de wereldvoedselorganisatie, en M.S. Swaminathan, de vader van de Groene revolutie in India een eredoctoraat. In Nederland is Sicco Mansholt, landbouwminister en Europees commissaris, waarschijnlijk de bekendste eredoctor.

De eredoctoren worden meestal benoemd tijdens de vieringen van lustra. Alle Wageningse hoogleraren kunnen kandidaten voordragen. Na een selectie door het college van promoties neemt de rector het uiteindelijke besluit. Rijk wordt een eredoctor niet van zijn benoeming. Naast de eer ontvangt hij een kappa, een versiersel dat hij bij academische plechtigheden kan dragen.

Zeekenner zonder blad voor de mond

Je hoeft je geen zorgen te maken over het leven in de zee, als je maar zeker weet dat je kinderen van planktonstoofpot houden.' Dat is één van de stellingen waarmee prof. Daniel Pauly aandacht vraagt voor de gevolgen van overbevissing. Hij wordt vrijdag benoemd tot eredoctor van Wageningen Universiteit.

Pauly krijgt zijn eredoctoraat vanwege zijn wetenschappelijke prestaties, maar zeker ook vanwege zijn rol in het wereldwijde debat over overbevissing. In een interview met *Nature* in 2003 zei Pauly dat hij herinnerd wil worden als de man die de wereld heeft duidelijk gemaakt dat de invloed van de visserij op het zeeleven even desastreus is als die van een grote meteorietinslag op het landleven.

Onder vakgenoten zijn de wetenschappelijke prestaties van Pauly onomstreden. Hij schreef vijfhonderd artikelen waarvan zes in *Nature* en *Science*. Hij toonde in 1998 aan dat vissers wereldwijd de grote roofvissen uit de zee hadden gevestigd, en dat ze in de loop van de jaren steeds meer vissen boven halen die lager in de voedselketen zitten en steeds minder vissen die hoger in de keten zitten. *Fishing down the food chain*, noemde hij dat.

Wel omstreden zijn de verregaande uitspraken die Pauly doet op basis van zijn onderzoek. Als de hiervoor beschreven trend niet gekeerd wordt kunnen wij over een paar jaar alleen nog maar zeekomkommers en kwalen eten, voorspelde hij. En daarmee maakte hij zich bepaald niet geliefd onder vissers en visserijbiologen.

'Je hebt mensen die vinden dat wetenschappers de taak hebben om de barricaden te beklimmen bij maatschappelijke debatten, anderen vinden dat je wat meer afstand moet houden. Pauly behoort duidelijk tot de eerste groep', zegt erepromotor prof. Johan Verreth, hoogleraar Aquacultuur en visserij. Zelf houdt Verreth liever wat afstand. Uit zijn mond geen doemscenario's. 'Zo stevig als hij het zegt, nee. Ik geloof niet dat wij bang hoeven te zijn dat onze kinderen alleen maar plankton of kwalen kunnen eten. Maar Pauly weet door stevige uit-

spraken wel heel goed het algemene publiek te bereiken. Hij slaagt er in media-aandacht te krijgen voor het probleem. Als er iemand is die invloed heeft op de publieke opinie over visserij, dan is hij het.'

Pauly begon zijn wetenschappelijke carrière in de jaren zeventig in Indonesië. Hij legde daar de grondslag voor rekenmodellen die zonder gegevens van dure onderzoeksschepen toch een goede indicatie van visbestanden opleverden. Verreth: 'Dat is heel belangrijk. In veel landen is er geen geld voor gedegen onderzoek met proefvangsten. Pauly heeft modellen ontwikkeld die met simpele gegevens toch een beeld geven van de vispopulaties.'

Het toegankelijk maken van gegevens loopt als een rode draad door de carrière van Pauly. Vanuit het visserij-instituut in Vancouver zette hij een soort Wikipedia voor vissen op, www.fishbase.org. Dat is een database met gegevens van dertigduizend verschillende vissoorten die werkt via *open access*. Iedereen kan gegevens toevoegen. Uiteindelijk zou hij graag één grote database maken waar bezoekers met één druk op de knop alle gegevens van een bepaald stuk zee kunnen krijgen: de aanwezige soorten vissen, vogels, zoutgehalte, vervuiling. *Fishbase* is volgens Verreth nu al een onmisbaar gereedschap voor studenten en onderzoekers.

Critici van Pauly zeggen dat hij teert op oude roem en zijn vlotte babbel. Het echte werk zou nu gedaan worden door anderen in zijn instituut, terwijl Pauly vooral boegbeeld is. Verreth is het daar niet mee eens. 'Natuurlijk doet hij niet alles zelf. Zijn grote verdienste is ook dat hij erin is geslaagd om heel veel toppers uit het vakgebied aan zijn instituut te verbinden. Vancouver is nu hét centrum in de visserijwereld. Pauly is bijzonder invloedrijk. Als iemand vol doet aan de slogan *Science for impact*, is hij het.' / Korné Versluis, foto Martin Dee

IN BEEELD

SLOOPVERGUNNING/ foto's BART DE GOUW

Waar de meeste voorbijgangers een karakterloze betonnen doos zien, is de Dreijenborch volgens een Edes adviesbureau een fraai symbool voor 'het optimisme en de vernieuwing tijdens de wederopbouwperiode' met 'een vriendelijke uitstraling en een open, geometrische compositie.' Desondanks vroeg Wageningen UR twee weken geleden een sloopvergunning aan voor het pand

dat overbodig is geworden nu de medewerkers zijn verhuisd naar de Leeuwenborch en Wageningen Campus. De vereniging Wageningen Monumentaal zal bezwaar aantekenen, zegt secretaris Han den Ouden. 'Ik vind het ook niet echt mooi, maar dat doet er niet toe. Lelijk is geen argument, was ooit de titel van een tentoonstelling. Bijna alles uit de wederopbouwperiode

wordt gesloopt, en wij willen juist dat er in Wageningen een staalkaart overblijft van de architectuur uit verschillende perioden.' Wageningen UR gaat volgens de vereniging slecht om met het architectonische erfgoed. 'Andere universiteiten zouden trots zijn op gebouwen als het schip van Blaauw, maar Wageningen UR denkt alleen in euro's en vierkante meters.' / KV

OUDE KOEIEN

UIT DE ARCHIEVEN VAN WAGENINGEN UR

STICHTELIJKE OPENINGSTOESPRAAK WEKT WREVEL

De Landbouwhogeschool en het weekblad De Dageraad voerden jarenlang allebei een zaaier als symbool. Maar dat betekent niet dat ze het altijd met elkaar eens waren. De stichtelijke toon van de toespraak die president-curator Schelto van Citters hield bij de oprichting van de LH op 9 maart 1918, viel bij het blad niet in goede aarde. ‘Dat dergelijke onzin in de twintigste eeuw nog verkondigd durft te worden.’

‘De dag van 9 Maart 1918 zal ongetwijfeld met gulden letters in de geschiedenis van onzen vaderlandschen landbouw worden opgeteekend’, zo begint het liberale landelijke ochtendblad De Nieuwe Courant haar verslag over de officiële opening van ‘de tot Landbouw-Hoogeschool verheven instelling te Wageningen’. Het blad, in 1923 overgenomen door het NRC, spreekt de verwachting uit dat de hogeschool ‘niet alleen ten zegen kan strekken van den boerenstand, maar ook van ons geheele volk’.

De opening van de Landbouwhogeschool leidt tot een landelijke publiciteitsgolf. In het historisch archief van Wageningen UR zijn vooral lovende persuitingen bewaard, maar daartussen zit ook één zeer kritisch artikel uit weekblad De Dageraad, de spreekbuis van de Nederlandse vrijdenkers. Onder de kop ‘Het comediespel te Wageningen’ wordt fel van leer getrokken tegen het feit dat de opening van de LH plaatsvond in de kerk van de Nederlands Hervormde Gemeente. ‘Eerst werd een toespraak tot de genoodigden op het

stadhuis gehouden en, alsof dit niet mooi genoeg was, ging men het daarna nog eens dunnetjes overdoen in de kerk. De ‘Lieve Heer’ mocht niet vergeten worden, zijn zegen moest over het werk afgesmeekt worden.’

Het blad is vooral vernietigend over de toespraak van jonkheer mr. Schelto van Citters, die als president-curator – zeg maar voorzitter van de raad van toezicht – inderdaad een opmerkelijk stichtelijk betoog hield. Van Citters, destijds Commissaris der Koningin in Gelderland, richtte zich speciaal tot degenen ‘die geroepen worden hier de wetenschap te beoefenen’. ‘Het is een groot voorrecht het leven te mogen wijden aan de studie der natuur; steeds dieper te mogen indringen in het wonderwerk der schepping’, aldus Van Citters. Hij benadrukte echter wel: ‘Indien dit slechts geschiedt in den geest van nederigheid, in het besef dat het God is, die de wetten in het rijk der natuur gesteld heeft en dat elke vordering der wetenschap, elke nieuwe ontdekking een ruimer blik geeft in den onnaspeurlijken rijkdom van het scheppingswerk, zóó, dat ook in eigen ziel opleeft de lofkreet van den gewijden dichter: Heer, onze Heer, hoe heerlijk zijn Uwe werken op de gansche aarde.’

‘Dat dergelijke onzin nog in de twintigste eeuw bij de officiële opening van een openbare school verkondigd durft te worden, bewijst wel voldoende hoe noodzake-

Statieportret van hoogleraren en notabelen op het bordes van het Wageningse stadhuis op 9 maart 1918. Vooraan in grijs kostuum prins Hendrik. De derde persoon rechts van de prins is jonkheer Van Citters, die de gewraakte toespraak hield. / foto historisch archief FB

lijk het nog steeds is den godsdienst te bestrijden’, schrijft De Dageraad. ‘Wat weet jhr.mr. S. van Citters af van een god, die de wetten in het rijk der natuur gesteld heeft? Is hij soms bij den ‘Lieven Heer’ op visite geweest, dat hij zoo goed omtrent het doen en laten van hem op de hoogte is?’

De ondertitel van De Dageraad – ‘weekblad tot zedelijke en verstandelijke ontwikkeling van den mensch en tot bestrij-

ding van den godsdienst in al zijn vormen’ – verklaart wellicht de felle toon van de berichtgeving. Het protestants-christelijke Friesch Dagblad haalt ook dezelfde woorden van de president-curator aan, maar dan juist lovend: ‘Zulke een woord op zijn pas, geeft hem die het sprak, recht op onze warmen dank’. Het Friesch Dagblad verschijnt nog immer. De Dageraad hield in 1925 op te bestaan. / Gert van Maanen

WERKPLEK

FRED WICHERS

‘ZUURVLEKKEN BOEZEMEN ONTZAG IN’

‘Als studenten hier een tijdje rondlopen dan komen ze er achter dat voor de proeven ook kant-en-klaarpakketjes bestaan’, vertelt Fred Wichers. ‘Oh, maar dan doe ik die wateranalyse toch even met een Doctor Lange-kitje, hoor je dan. Dat scheelt ze natuurlijk tijd, maar naar de kosten kijken ze niet. En het gevaar bestaat dat ze het principe achter de proef niet meer herkennen.’

Fred beheert het chemisch laboratorium op de bovenste verdieping van het gebouw van Van Hall Larenstein in Leeuwarden. Hij koopt de chemicaliën en het glaswerk en voert het afval af. Met zijn collega Alan maakt hij studenten Life Sciences, Milieukunde en Diermanagement wegwijs in de wondere wereld van de chemie. ‘Het omgaan met mensen is het aardige van mijn vak’, zegt de amanuensis. ‘Ik moet er niet aan denken dat ik alleen maar seriematige proeven zou moeten uitvoeren in een of ander bedrijfslab. Door practicums brengen wij de studenten van VHL basischemie bij. Natuurlijk

zijn veel proeven standaard, maar omdat je met mensen werkt is geen dag hetzelfde.’

Het competentiegericht onderwijs heeft Freds werk sterk veranderd. ‘Voorheen waren de practicums ingebed in een vast programma. Op het blok organische chemie volgde een blok biochemie, enzovoorts. Nu kloppen studenten zelf met een plan van aanpak bij ons aan. Voor de module enzymen moeten zij bijvoorbeeld zelf een opdracht verzinnen. Wij kijken dan of die technisch uitvoerbaar is en doen suggesties of zij het niet beter zus of zo kunnen aanpakken. Dat is leuk, al maakt het de inroostering wel een stuk lastiger.’

Fred is ook de EHBO’er van de afdeling. ‘Dan is het handig als je ook iets van chemicaliën af weet. Behoudens een paar kleine akkefietjes heb ik gelukkig nooit hoeven ingrijpen. De vlekken die zuren op de werkbladen achterlaten boezemen zoveel ontzag in dat studenten wel doorhebben hoe ver ze kunnen gaan.’ / Wim Bras

foto Hoge Noorden

M.I.

‘De supermarkt dreigt een apotheek te worden vol met nep- en pepdrankjes met loze kreten’, schrijven Wageningse voedingshoogleraren op 22 februari op de opiniepagina van NRC Handelsblad. Ze doelen op de alsmaar populairder wordende *functional foods*, waarvan meestal niet is onderzocht of ze ook werken. De kans is levensgroot dat consumenten straks in de kranten lezen dat ze door de voedingsindustrie zijn beduvelde, vrezen de hoogleraren.

GAAN MAKERS VAN FUNCTIONAL FOODS TE VER?

door WILLEM KOERT

‘Alleen voedingspatronen kun je gezond noemen of ongezond’

Prof. Michael Müller van de afdeling Humane voeding, mede-ondertekener van het opiniestuk

‘De *functional foods* die je nu in de supermarkten ziet verschijnen bevatten allerlei bio-actieve stoffen in verhoogde concentraties. In de visie van de producent zijn die stoffen gezond, en word je gezonder als je er meer van binnenkrijgt. Maar in de voedingswetenschap zijn er geen stoffen die op zichzelf gezond zijn. Bio-actieve stoffen als de onverzadigde vetzuren in vis of de glucosinolaten in broccoli zijn eigenlijk toxisch. Ze stimuleren in onze cellen de aanmaak van beschermende enzymen. Die mechanismen hebben we gemeen met oeroude mechanismen, zoals nematoden en zelfs gisten. Krijgen we teveel van zulke bio-actieve stoffen binnen, dan zijn die waarschijnlijk helemaal niet meer zo gezond.

Een ander inzicht is dat ons genoom is berekend op afwisseling. Perioden waarin we een overvloed van voedsel tot ons nemen wisselen zich af met perioden van schaarste. Voedingsstoffen en zelfs voedingsmiddelen zijn niet gezond of ongezond, alleen voedingspatronen kun je gezond of ongezond noemen. Voedingspatronen die rekening houden met onze erfelijke eigenschappen zijn gezond, andere niet. Vanuit dat inzicht wordt het verdraaid moeilijk om extragezonde *functional foods* te maken. Je kunt hooguit denken aan moderne producten die meer lijken op de klassieke voedingsmiddelen waarop onze genen zijn berekend, met minder calorieën of meer vezels.’

Drs. Ynte van Dam, leerstoelgroep Marktkunde en consumentengedrag, zelf kritisch consument

‘Ik sta sceptisch tegenover al die levensmiddelen met gezondheidsclaims. Ik geloof niet dat er gezonde of ongezonde voedingsmiddelen zijn, maar ik ben natuurlijk geen voedingswetenschapper. Ik vind wel dat makers van *functional foods* met hun claims mensen raken op een gevoelig punt. Als ze met hun beweringen mensen beduvelen, dan is dat een kwalijke zaak.

Ik zeg daar in één adem bij dat ik op dit punt niet geloof in regelgeving. Er mag al zoveel niet in dit land. Bedrijven verbieden buitenissige claims te maken is zinloos. Je bereikt er alleen maar mee dat die bedrijven grijpen naar een formulering die wettelijk door de beugel kan, maar de consument net zo hard op het verkeerde been zet. Wat wel zin heeft? Het debat aangaan zoals onze voedingshoogleraren doen. En niet alleen op de opiniepagina van NRC, maar ook in de Volkskrant en de Telegraaf. Voor mijn part op YouTube. Dan maak je in elk geval duidelijk dat er reserves bestaan tegen dergelijke claims.’

‘Bedrijven verbieden buitenissige claims te maken is zinloos’

‘Wij investeren per ingrediënt meerdere miljoenen aan onderzoek’

Dr. Philip Rijken van DSM Food Specialties, maker van het eetlustremmende ingrediënt Fabuless en het spierversterkende eiwit PeptoPro

‘Natuurlijk willen wij niet dat de supermarkt verandert in een apotheek vol nep- en pepdrankjes met loze kreten, zoals jullie voedingsleraren stellen. Maar dat betekent volgens ons niet dat er binnen het segment van de voedingsmiddelen met een verhoogde gezondheidswaarde alleen ruimte is voor producten met minder verzadigd vet, minder zout en minder suiker. Er zijn ook specifieke groepen die wel degelijk zijn geholpen met producten waaraan bio-actieve stoffen zijn toegevoegd. Daarom hebben wij voor sporters die veel van hun lichaam vragen PeptoPro op de markt gebracht. Er zijn inderdaad allerlei *functional foods* op de markt waarvan nauwelijks is bewezen dat ze werken, maar dat geldt niet voor alle producten. Cholesterolverlagende margarines werken, om maar iets te noemen. In de producten die wij maken hebben we per ingrediënt meerdere miljoenen aan onderzoek geïnvesteerd. Wij vinden dat als je een groot aantal studies hebt die zeggen dat een product werkt, je dat op een gegeven moment ook moet kunnen zeggen, ook al kun je nooit iedereen tevreden stellen. Het is een goede zaak dat de Europese voedselautoriteit EFSA daarop gaat letten. De EFSA stelt als eis onder meer dat je pas claims gaat maken als je twee onafhankelijke studies kunt overleggen die aantonen dat een voedingsbestanddeel werkt. Naar zowel PeptoPro als naar Fabuless hebben wij een stuk of tien bevredigende studies laten verrichten.’

Ir. Willem Fokkema, CEO van Lactive. Lactive werkt aan technologie die weerstandverhogende bestanddelen voor functional foods uit melk haalt

‘Ik heb het stuk in het NRC Handelsblad met enige verbazing gelezen. De voedingswetenschap heeft kennis verzameld over het verband tussen voeding en gezondheid, en producenten gebruiken die kennis in *functional foods*. Vooropgesteld dat de claims van die producten goed onderbouwd zijn, dan is dat toch prima? Nu zeggen de hoogleraren eigenlijk dat we al die kennis links moeten laten liggen, en dat de industrie zich maar moet beperken tot producten met minder zout en suiker. Dat is zonde. Neem nu een product als Becel pro.activ, een margarine met cholesterolverlagende plantensterolen. Zo’n product geeft consumenten de mogelijkheid om zelf iets aan hun cholesterol te doen als die in de rode zone dreigt te komen. Pro.activ helpt ze om via hun leefstijl gezond te blijven. Daar is helemaal niets mis mee. Het zou jammer zijn als we consumenten de mogelijkheid gaan ontfemen om zelf voor hun gezondheid te zorgen.’

‘Consument kan hiermee zelf voor zijn gezondheid zorgen’

‘De voedingswetenschap is volwassen geworden’

Dr. Hans Dagevos, consumentie-socioloog bij het LEI

‘Ze hebben wel een beetje gelijk, die hoogleraren. Maar wat ze in hun opiniestuk opmerken over *functional foods* geldt eigenlijk voor alle voedingsmiddelen waaraan op de één of andere manier gezondheidsclaims hangen – en dat zijn er best veel tegenwoordig. Wat die *functional foods* betreft gaat het niet zo hard als bedrijven vijftien jaar geleden hadden gedacht, maar het segment groeit en zal ongetwijfeld ook wel blijven groeien. De vraag naar die producten is er nu eenmaal, en de bedrijven ruiken kansen. Dat Wageningse voedingsonderzoekers zich kritisch opstellen pleit voor hun integriteit. Natuurlijk werken voedingsonderzoekers met de industrie samen, ook met de bedrijven die *functional foods* maken. Brussel wil dat ook van ze. Maar dat heeft Frans Kok en zijn collega’s niet belet om in het NRC aan de bel te trekken. De voedingswetenschap is volwassen geworden.’

IN MEMORIAM

‘Kees was een socioloog in hart en nieren met een groot empathisch vermogen’

REBEL WITH A CAUSE

In de vroege ochtend van 4 maart overleed Kees de Hoog. Hoewel hij al enige tijd ernstig ziek was, kwam zijn overlijden toch nog onverwacht. Sinds zijn officiële afscheid van de universiteit, nog maar vijf maanden geleden, bleef hij contact houden met zijn collega's en bleef hij schrijven. Op 21 februari verscheen er nog een column van zijn hand in de Resource. Kees de Hoog was een markante persoonlijkheid. Sinds zijn aantreden begin jaren zeventig in Wageningen beoefende hij de sociologie – in het bijzonder de gezinssociologie – met passie en inzet en was hij actief in de universiteitspolitiek, onder andere in de VCW en de Universiteitsraad. Wageningen kent hem ook als de auteur van talrijke columns waarin hij zich een scherp waarnemer toonde en niet schroomde ongewenste ontwikkelingen te bekritisieren. Hij betreurde het dat de democratie aan de universiteit plaatsmaakte voor een bedrijfscultuur waarin de studenten klanten zijn, de staf als kostenpost wordt beschouwd, en de managers de lakens uitdelen. Kees was *a rebel with a cause* en maakte zich zorgen over de ‘McDonaldisering’ van het hoger onderwijs in Nederland. Kees de Hoog was een begenadigd docent. Hij hield van het onderwijs en van zijn studenten. Kees was ook een collega met een luisterend oor en een groot gevoel voor humor, die je kon opmonteren met een treffende anekdote.

Kees was een socioloog in hart en nieren met een groot empathisch vermogen en een meester in de kunst van het associatief redeneren. Hij kon verhalen vertellen en fantastisch schrijven. Hij was een boegbeeld van de Wageningse gezinssociologie, de huishoudwetenschappen en de nieuwe opleiding gezondheid en maatschappij.

Kees was in alle opzichten een *family man*. Niet alleen was hij theoretisch geïnteresseerd in het wel en wee van het Nederlandse en Europese gezin, maar hij was in zijn eigen gezin ook de geliefde vaderfamilias.

Wij zullen hem allen zeer missen.

Anke Niehof en Johan van Ophem

V.O. REDACTIE

KEES DE HOOG

Dinsdagmorgen 4 maart is Kees de Hoog overleden. De Hoog was sinds 1999 columnist van Resource en voorganger Wb. Hij was in de jaren zeventig redactielid bij de Belhamel, het discussieblad voor de Landbouwhogeschool.

De Hoog schreef ook columns en essays voor verschillende andere kranten, waaronder de Gelderlander, het Utrechts Nieuwsblad en het Algemeen Dagblad, en trad regelmatig op in radio- en tv-programma's.

In 1972 schreef de nieuwe redactie van de Belhamel waar De Hoog deel van uitmaakte, een stuk over de koers van het blad. Het zou wat minder zwaar op de

hand worden. ‘We weten best dat het einde der wereld nabij is, de tekenen zijn alom zichtbaar. In ontwikkelingslanden is het geen lolletje en ook Nederland is niet meer wat het geweest is. Maar een beetje ironie of sarcasme heeft het altijd beter gedaan dan uitroeptekens.’

De voorkeur voor ironie was ook dertig jaar later nog in De Hoogs columns te zien. Hij schreef geen felle betogen, maar benaderde de ‘boven ons gestelden’ en ‘onze mannen van formaat’ liever met milde spot.

Universitair onderwijs was voor hem geen middel om studenten klaar te stomen voor de economie, maar was cultuurgood.

De Nederlandse taal hoorde daarbij. De Hoog had dan ook een hekel aan het *Dunghish* dat in veel Wageningse collegezalen wordt gesproken.

Hoewel hij verknocht was aan Wageningen, bleef hij in zijn columns een buitenstaander. Geboren in Rotterdam, en opgeleid aan de universiteit van Utrecht was hij een stadse socioloog in het landelijke Wageningen. In een interview in 2003 zei hij: ‘In Wageningen hebben we één god: het ministerie van landbouw. Bij andere universiteiten hebben ze meerdere goden. Dat zorgt voor een ruimere blik.’ Wij zullen die blik missen. / **Korné Versluis**

HR onderzoeksrapporten moeten rijpen

Henk van Ruitenbeek

HOFSTEDE

SILATAN SEID

Symmetrie is belangrijk in onze wereld vol tekst. Kinderen bekommeren zich er echter nog niet om. Mijn kleine nichtje onderstekende haar kerstkaart met ‘feiledaM’. Vertederend en knap. En eigenlijk zijn we ook ten diepste asymmetrisch. Onze harten zitten links. De asymmetrie van onze hersenen kun je zien in onze gelaatsuitdrukkingen. De linkerhelft van ons gezicht toont onze emoties. Splits met Photoshop maar eens een stel portretfoto's in tweeën, spiegel de helft, en maak nepgezichten van twee rechterhelften. Ze lijken, maar kijken wat star. Neem dan twee linkerhelften. Dit plaatje lijkt minder goed, maar toont hoe de geportretteerde zich voelt.

Als u dit leest vieren wij de negentigste verjaardag van de LH/LUW/WUR, in het gebouw waar ik zo trots op ben. Ik kreeg een fraai vormgegeven uitnodiging, gesteld in onze *corporate-language-to-be-phased-in*, waarop vier foto's prijken. Linksonder een stuk aardbol met daarop het woord *governance* en – ja, wat eigenlijk? Toen ik beter keek zag ik dat het een ruimtelfoto van de Gazastrook, Sinai, Rode Zee en aanpalende gebieden was, maar dan in spiegelbeeld. Waarschijnlijk hebben de makers het spiegelen met Photoshop wat te gretig toegepast. Is dat erg? Welnee joh, kan iedereen overkomen, niet zo pietluttig zijn. Maar wat als Europa er op had gestaan?

Wacht eens. Misschien was het wel een subtiel grap: *Umwertung aller Werte* is nodig voor *good governance* in dat deel van de wereld?

Ik ben bang van niet. Volgens mij is dit gewoon een blunder. Wij kunnen het ons als werelduniversiteit niet *leisten*, om die mooie Duitse taal nog maar eens te gebruiken, om dit soort slordigheden op onze formele verjaardagsuitnodigingen te begaan. De Fransen hebben daar weer een woord voor: een *blamage*. Fijn toch dat er zoveel talen zijn, trouwens. *Panta rhei*.

Als u nu een beetje moet glimlachen dan zal dat wel vooral zijn met uw linkermondhoek. / **Gert Jan Hofstede**

‘You don’t need to worry as long as your children like plankton stew’

CAMPUS FRISBEE

Wageningen Campus will soon have a disc golf course. Facilities Management (FB) decided to create the Frisbee course in honour of the ninetieth birthday of the university, on Friday 7 March. ‘We want to give staff and students a way of relaxing on campus,’ says Albert Olde Daalhuis of FB.

In the park around Forum, between Bornsesteeg, Droevendaalsesteeg and Mansholtlaan, at least four Frisbee goals will be erected. These are metal baskets on a pole with chains hanging above them, which halt the disc’s flight so that it falls into the basket. The rules of the game are similar to those for golf: you count the number of throws it takes to get the Frisbee in the goal. ‘We hope the course will be ready in about a month,’ said Olde Daalhuis. The university sports centre will manage the course, but you have to provide your own Frisbees. Thymos, the sports club, sells them already, and the shop in Forum may also start to supply them. The idea for the disc golf course came from an employee at the Environmental Sciences Group. In the next few weeks, seats in the form of stones will also be placed in the park. / YdH

WHAT’S ON

Thursday 6 March
20.00 / Lecture: consciousness in humans and animals, LA13.
21.00 / Wine tasting at International Club.
22.00 / Open evening at Nji Sri.
23.00 / Vitamin U at Unitas.

Friday 7 March
20.15 / Mathilde Santing at Junushoff.
20.30 / Lady Chatterley, film at Movie W.
21.00 / Jazz in Downunderbar WICC.
22.00 / Three Day Threshold from Boston play in café De Zaaier.
24.00 / Tropical night at International Club.

Saturday 8 March
15.00 / Swing weekend at WICC. Alterra Sound of Science band, followed by four other bands from 19.30.
23.00 / 8-bahn at Unitas.
21.00 / International Women’s Night at International Club.

Sunday 9 March
11.00 / Swing weekend at WICC with brunch and music through the afternoon.
15.30 / Khalif Wailin’ Walter Band from Chicago play blues in café XL.

Tuesday 11 March
20.30 / Diving Bell and the Butterfly, film at Unitas.

Wednesday 12 March
20.30 / Les Poupées Russes, film at Movie W.

Thursday 13 March
22.00 / Open evening at Nji Sri.
23.00 / Bunk up the blues at Unitas with Buddy X.

Although the old IPO building is not fit for human habitation, the students living there manage to have a good time. / photo MW

THE BATTLE OF THE BINNENHAVEN

International students have been living for over three years in the old IPO (Research Institute for Plant Protection) building opposite the Binnenhaven complex. With forty occupants of different nationalities, it has a name in Wageningen student circles for being a lively and fun place to live. The occupants themselves are also quite happy with their housemates, but haven’t a good word to say when it comes to their landlord, Idealis.

‘The fuss with Idealis started when I moved in here at the beginning of September,’ tells Regina, who is from Austria. ‘A cleaner comes, and we pay for the service, but she doesn’t clean properly. We’ve complained about this to Idealis and, after many mails, we finally received a letter saying they understood and now we have a new cleaner. But it’s still not clean here. We’ve had a problem with mice in the kitchen for ages. When we complained Idealis sent a letter saying it was our rubbish that was causing the problem, and written in italics: ‘Rubbish bags must be closed and placed in the containers’. This makes me really angry: they are shifting the problem on to us, although we have always disposed of our rubbish properly. The mice are here because it’s never cleaned decently.’

Spokesperson for Idealis, Ursula Kuyper, replies in an email: ‘We have indeed received complaints about mice from the occupants. The caretaker of the complex wrote a letter in reply, correctly pointing out that clearing rubbish is essential. We’ve also taken measures to get rid of the mice.’

‘Another thing is the electricity,’ tells Regina’s housemate Mauro, from Brazil. ‘The sockets are old and we have frequent power cuts. At one point we had to move all the freezers each week because different sockets weren’t working. When we told Idealis about the problem, they replied that there is not enough electricity for the number of people living in the building. We were told not to use electric kettles, hotplates or other electrical equipment in our rooms. A couple of lamps also broke in the kitchen. The landlords said they would not repair them, as it would cost too much money and the building was due to be demolished soon.’

João from Portugal joins in: ‘We can live with these problems, but when you consider how much rent we pay, the service doesn’t match up. We sleep two to a room and both occupants pay 214 euros a month for a room measuring 4 by 4 metres. That’s an awful lot of money for a building that’s due for demolition. And part of the rent is for the furniture, but the furniture is old and many rooms don’t even have any. When one person complained that a cupboard was missing, she was told to take one out of the kitchen. Isn’t that ridiculous?’

Kuyper explains that, at the request of Wageningen UR, Idealis has been responsible for managing the old IPO building as temporary accommodation for international students in the last five years. ‘It’s an old office building, belonging to Wageningen UR, and not suitable for student accommodation. Daily management is not easy and causes

lots of problems. It is difficult to keep clean and the electricity supply is not intended for residential purposes. The rent is twenty percent under the maximum reasonable amount allowed by the government.’

‘The worst problem is the communication with Idealis,’ continues Regina. ‘For instance, the people who moved in in September didn’t get a contract until the end of December. We thought we would have to leave then because the building was going to be pulled down. On 11 December we got a letter saying we could extend our contract until 1 April 2008. So we were only told two weeks in advance that we could stay after all. And Idealis only sent this letter after lots of people had been to the office. To make matters worse, new people came to live here at the beginning of January, so Idealis probably knew long before that the building was not going to be demolished immediately. Why only tell us at the last minute?’

In fact, the contract with Wageningen UR expires on 1 May this year. ‘Idealis has decided not to renew the agreement,’ writes Kuyper. ‘We do not want to damage our image by managing a complex that is not suitable for living purposes. As an alternative, Idealis has offered to make 35 extra furnished rooms in the Bornsesteeg available to international students.’

Despite all the problems, the housemates agree that they don’t want to leave the IPO building. ‘The atmosphere here is great. I think it’s unique.’ / IRA

SNAPPED

WHO?
Xiang Hu, studying Environmental Sciences, at midday in the centre of Wageningen.

WHERE TO?
‘To the Chinese shop for instant noodles: just add hot water and they’re ready to eat. I love cooking for others, but not for myself.’

YOUR DAILY FOOD?
‘No, once or twice a week I eat Dutch food with my Hoevestein flatmates. I’m not that fond of it, but I prefer others to cook. I’ve only cooked once for the corridor.’

OTHER EVENINGS?
‘At weekends I meet Chinese friends, and sometimes I cook for three days, and store it.’ / YdH

HONOURS FOR UNSUNG HERO AND OUTSPOKEN EXPERT

David Baulcombe and Daniel Pauly will receive honorary doctorates during Wageningen University’s ninetieth anniversary celebrations on 7 March, making them the fiftieth and fifty-first honorary doctors of the University.

By awarding an honorary doctorate to David Baulcombe, Wageningen scientists are making a statement. In their eyes, the British biologist unjustly missed a Nobel Prize in 2006 for his work on RNA interference. Baulcombe published his most important findings in Science in 1999. He and other plant scientists had been working for nearly a decade on a number of hitherto unexplained phenomena in plants. At the end of the nineties Baulcombe managed to complete the puzzle, and thus discovered RNA interference. This is now regarded as one of the most important new discoveries in biology and medicine. Also referred to as gene silen-

cing, it enables scientists to silence genes without using genetic modification. This can be done not only in plants and fungi, but also in humans. As a result, the technique paves the way for a whole new generation of medicines.

Nobody was surprised when the 2006 Nobel Prize for medicine was awarded to the scientists who had discovered the phenomenon. But whereas three researchers had won two previous prizes – the Americans Andrew Fire and Craig Mello and the British David Baulcombe – the Nobel Prize committee only honoured the first two, who had worked with the nematode *C. Elegans*. Baulcombe missed out.

Virologist Professor Rob Goldbach, who nominated Baulcombe: ‘By conferring this honorary doctorate we are acknowledging the important role that Baulcombe played

in the discovery of this phenomenon, which will become standard information in biology textbooks. He was the real pioneer: Fire and Mello are indebted to him.’

Daniel Pauly receives his honorary doctorate not only for his scientific achievements, but also for his role in the worldwide debate on over-fishing. Among his peers, Pauly’s performance goes undisputed, with five hundred articles to his name, including six in Nature and Science. In 1998 he showed that worldwide fishing activities had emptied the seas of large predatory fish, and that there has been a trend towards ‘fishing down the food chain’. Pauly’s outspoken statements, backed up by his research, are often controversial however. ‘You don’t need to worry about these problems, as long as your children like plankton stew,’ was a statement that

made him unpopular with fishers and fisheries biologists.

Making data accessible is a recurring theme in Pauly’s career. He has set up a kind of fish Wikipedia: www.fishbase.org, an open-access database with information on thirty thousand different species of fish. Everyone can input data. Ultimately he would like to make one giant database giving visitors access to all data on a particular sea area: species present, salinity, pollution. According to Professor Johan Verreth of Aquaculture and Fisheries, Fishbase is already an indispensable tool for students and researchers. Verreth: ‘If anyone lives up to the slogan ‘Science for impact’, it is Pauly.’ / KV

This is a shortened translation of the articles on pages 10 and 11.

BACTERIA CAUSE ANAEMIA IN AFRICAN CHILDREN

Doctors in Africa often fail to notice that many young children have serious anaemia because they have a bacterial infection. An international team of researchers, including Wageningen nutritionists, have published their findings in the New England Journal of Medicine.

The researchers studied a group of eleven hundred children under six in Malawi for a period of two years. ‘The Wageningen role consisted mainly of measuring the level of nutrients in serum,’ says Paul Hulshof of the department of Human Nutrition.

Anaemia is still an important cause of death of children in Africa. Doctors describe anaemia as when the red blood cells have too little haemoglobin to supply

the body with sufficient oxygen. They usually treat the problem by giving children extra iron or examining whether they have malaria.

The researchers discovered that in Malawi, however, an iron deficiency paradoxically offers some protection against serious anaemia. They think that the low amount of iron delays the growth of virulent bacteria in the body. On the other hand, a serious bacterial infection, such as salmonella, increases the chance of anaemia.

Other factors noted in the study that increase the risk of anaemia include HIV, hookworm infection, vitamin A and B12 deficiency and hereditary abnormalities. / WK

MILLIONS FOR COOPERATION WITH CHINA

Wageningen UR will work together with Chinese universities in three new projects on natural resource management, biotechnology and virology. The Dutch and Chinese governments will each contribute about three million euros.

In Wageningen the Environmental Policy and Development Economics groups and the Laboratories for Plant Breeding and

Virology are involved. The projects are part of a ‘programme of strategic alliances’, in which the Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences (KNAW) and the Chinese ministry of science and technology are investing in collaboration between Dutch and Chinese universities. A total of fifteen PhD and seven post-doctoral positions will be created within the three projects in the coming five years. / JT

SMURFS/ Not only is it the ninetieth birthday of Wageningen University this year, it’s also the fiftieth birthday of the Smurf. Chinese students were spotted at Albert Heijn supermarket, where you get a free Smurf for each fifteen euros you spend there. Originally minor characters in a Belgian story, Johan & Peewit, Smurfs are now known and loved in at least thirty-eight countries. The Albert Heijn action continues until 24 March. / SvO, photo MW

Vorig jaar waren sommigen nog bang dat Wageningen te veel geassocieerd zou worden met kabouters. Nu blijkt dat NWO – de degelijke en betrouwbare financier van fundamenteel onderzoek – de kabouter omarmd heeft als symbool voor nanotechnologie. Zelfs het NWO-blad Hypothese wordt gesierd met een vrolijke kabouter met gietertje. Het is tijd om trots te zijn op onze kabouters, en ze een klein standbeeldje te geven voor Forum.

Voor degenen die er niet aan toekomen om *Veterinary Microbiology* te lezen, geven we alvast een samenvatting van een curieus artikel met een bijdrage van het Centraal Veterinair Instituut in Lelystad. Uit onderzoek is gebleken dat een Maleise tapir, die van een Duitse naar een Franse dierentuin verhuisde, een Arabische dromedaris heeft besmet met een tuberculosebacterie van een Zuid-Amerikaanse zeeleeuw. Een typisch intercontinentaal een-twee-drietje.

DRUK IN HET KOPPIE

Ik maak me zorgen om de geestelijke gezondheid van studenten. Ze hebben het allemaal zo druk. Eigenlijk zijn bijna al mijn studievrienden al wel eens overspannen geweest. Ellen-dig zitten ze dan op de trap van de Lebo (Leeuwenborch) hun tranen te bedwingen. Ik vermoed dat die drukte een beetje tussen de oren zit. Lebo's verlenen hun identiteit eraan. Het is namelijk bijzonder gewenst om een 'actieve student' te zijn. Je wordt bij ons flink gedigged als je iedereen in de kantine bij naam kent. Nog cooler ben je als je ook docenten kan aanspreken met: Joooo, hoe gaat het met je onderzoek?

Ik besluit een steekproef te doen in Albert Heijn, om te checken of mijn theorie klopt. Op dinsdagavond om kwart over zes loop ik door de klapdeurtjes de groenteafdeling binnen. Over dit tijdstip heb ik nagedacht. Als studenten echt zo druk zijn, hebben ze natuurlijk geen tijd om 's middags alvast boodschappen te doen. Dat moet snel tussen je college en je vergadering van de actiegroep voor het behoud van de commissie ter ondersteuning van VDDSW (Vereniging Der Drukke Studenten in Wageningen) door gebeuren.

Alles in de wok, een slok bier om je prakkie weg te spoelen, en dan hoppa naar de secretaris in Hoevestein, terwijl je daarna nog naar de ALV moet van ACVBOJ (AdemhaalCursus Voor Bijna Overspannen Jongvolwassenen) op de Marijkeweg. Daar ben je eigenlijk tegen je zin in voorzitter van geworden, omdat je voorgangster opeens haar inwendige adem vond en per direct naar Azië is vertrokken. Maar het is nuttig werk en het staat goed op je cv, dus kan die extra vergadering per week er nog wel bij. Je moet natuurlijk wel zorgen dat je voor de rest van je leven ook nog genoeg kansen tot drukzijn creëert.

Enfin, kwart over zes in de Appie dus. Al bij de receptenkaartjes zie ik mijn eerste deelnemer. Ik weet dat hij in een vereniging met uiterst kritische mensen zit. Regelmatig kom ik hem tegen als hij met wallen onder zijn ogen het Forum in- en uitrent. Hij staart met zorgelijke blik naar de kaartjes. Ik: Hóí! Hoe issie? Hij: Ja, prima! Zeg, weet jij of er gluten in pannenkoeken zitten? Ik moet voor mijn commissie koken, maar de penningmeester heeft een allergie. Ik: Tja, dat weet ik niet, ik kan mijn zus wel even bellen. Hij: Hmmm nee, laat maar, ik heb een beetje haast, ik ben nogal druk nu. Há, bingo!

Na een uurtje heb ik negen bekenden gesproken. Alle negen gebruikten ze minstens één keer het woord 'druk'. Schrikbarend, niet? Zullen jullie, drukke studentjes, iets aan dit onderzoek hebben? Schud ik jullie nu wakker? Waarschijnlijk niet. Maar dat geeft niet. Ik zet deze maatschappelijke werkervaring gewoon op mijn cv. Deze column trouwens ook. / Iris Roscam Abbing

DROEFKATTEN KRIJGEN ARTS OP BEZOEK

Droevendaal is zo dol op zijn katten dat het Wageningse studentendorpje zelfs speciale uitjes voor hen organiseert. Donderdag 28 februari mochten ze weer met hun baasjes op stap. Gezellig samen naar de algemene barak voor een bezoek aan de dierenarts.

Bijna veertig katten wonen er op het groene studentencomplex, ofwel 1,2 kat per barak. Vierentwintig gingen er op visite bij de dierenarts; de oudste was zo'n twintig jaar. Inge nam Faramir mee. De kater woonde eerst bij de burens, maar kwam vaak bij haar barak over de vloer en is nu officieel de enige barakkat van 43; een spontane transfer die vaker voorkomt. Omdat er zoveel katten op Droef wonen regelde het Droevendaalbestuur voor het vierde jaar dat er een dierenarts 'aan huis' kwam voor de inenting – voor een schappelijke prijs. De huisdieren werden ingeënt tegen de kattenziekte en de niesziekte. Vrij rustig ondergingen ze de handelingen van de dierenarts van Dierenartsenpraktijk Churchillweg. Ze zette het beest goed neer, kriebelde hem even, en prikte het spuitje vlot in zijn nek. De assistente, die alweer een paar jaar meekomt en de spuitjes klaarmaakte, herkende veel poezen, en wist soms zelfs waar ze woonden. Tijd voor vragen was er ook. Zo werd iemand die zich afvroeg of

Kater Faramir ondergaat de inenting gelaten. Rechts Inge, één van zijn baasjes. / foto GA

de kat niet te dik was gerustgesteld: de kat was gewoon groot.
Na afloop werden de dieren weer naar

huis gedragen. En voor de dierenarts en haar assistent waren er negerzoe-nen. / YdH

LIFTWEDSTRIJD/ Vijf uur kostte het hen om in het Belgische Brugge te komen. Bas Kierkels, Nienke Holl, Paul van Essen en Esther Veen deden afgelopen weekend mee aan de jaarlijkse liftwedstrijd van studievereniging Ipso Facto. De vier (oud-)studenten Internationale ontwikkelingsstudies konden de hele weg bij elkaar blijven, mailt Esther. 'Maar we moesten soms wel bij elkaar op schoot, want we werden ook meegenomen door stellen, zodat we met zijn vieren op de achterbank moesten. We zijn trouwens vijfde geworden, van twintig teams.' / LdK, foto Esther Veen

Een Brits-Duits team van biologen heeft ontdekt dat mannetjesspreeuwen in de buurt van open riolen mooier zingen dan hun soortgenoten in de schone natuur. Dat klinkt leuk, maar is eigenlijk heel tragisch. De rioolspreeuwen blijken een groot deel van hun dagelijkse portie pieren uit de filterbedden van riool-installaties te halen en die zijn ‘verrijkt’ met zoveel hormonen dat de hersen-bouw van de vogels verandert.

De BBC is er met infrarood camera’s in geslaagd een groep zoutwaterkrokodillen te filmen die zich in een Australische rivier tegoed doet aan trekkende vissen. Bijzondere beelden omdat deze krokodillen solitair leven en normaal geen soortgenoot in hun buurt dulden. Het filmpje staat op internet met stip op één in de Cold Blood-toptien vanwege het spectaculaire gehap.

In Nederland krabben vrouwen elkaar haast de ogen uit om boerin te mogen worden, maar de Vlaamse bond voor agrovrouwen KVLV wil de term boerinnen afschaffen. Het woord agro-managers zou beter weergeven dat ‘de boerin is geëvolueerd van een hulpje op het bedrijf tot een volwaardig manager’. Als part-time interieurverzorger sta ik volledig achter deze stap van de Vlaamse agro-managers.

ZILVER VOOR TARTLEET OP NSK CROSS

Jan Roos heeft voor studentenatletiekvereniging Tarlétos een medaille gehaald op de Nederlandse Studentenkampioenschappen Cross. Zaterdag 23 februari finishte de WU-student Milieutechnologie als tweede op de korte cross.

Het parcours van 4,8 kilometer over weilanden en bospaden van de campus van de Universiteit Twente zat vol hobbels, molshopen en pollen en een flinke afstap, vertelt Roos. ‘Maar ik hou wel van ritme-wisselingen.’ Roos kwam een minuut na de Utrechter Dennis Weijers binnen, die zijn derde achtereenvolgende titel pakte,

maar hij was toch blij. ‘Ik wist dat Weijers te sterk voor me was. En mijn enkel, waar ik de laatste tijd last van had, heeft het goed gehouden.’ Clubgenoot Marina van Maanen miste bij de lange cross (7,2 kilometer) net het podium bij de dames. Van Maanen had tijdens de wedstrijd last van haar maag, maar werd toch nog vierde. Bij de NK Cross, afgelopen zondag, finishte Roos als 22e op de korte cross (3,3 kilometer). Bij de A-junioren, die 6,3 kilometer liepen, werd VHL-student Nout Jansen zesde. / YdH

KUIPERS NAAST PODIUM OP NK

Mayon Kuipers is vierde geworden bij de NK sprint voor neo-senioren, schaatsters tussen de 19 en 22 jaar.

De student Voedingsmiddelentechnologie aan Van Hall Larenstein in Leeuwarden reed op 1 en 2 maart in Hoorn een vrij

constante wedstrijd. Haar beide vijfhonderd meters – in 40,48 en 40,51 seconden – waren goed voor een derde plek. Door haar negende plaats op de tweede duizend meter, zondag, belandde de kortebaanspecialiste echter naast het podium. / YdH

HET ECHTE WERK

WEG VAN DE WERELD IN NEPAL

Vier maanden lang was Jochiem Hendriksen, vijfdejaars Internationaal land- en waterbeheer, zo goed als afgesloten van de rest van de wereld. In Nepal onderzocht hij in twee verschillende dorpen de effectiviteit van micro-irrigatiesystemen voor de allerarmsten.

‘Ik begon mijn stage met twee weken in de hoofdstad Kathmandu. Daar wisselde ik informatie uit met de ngo waarvoor ik mijn onderzoek deed. Ook gebruikte ik die twee weken om alvast te wennen aan de enorme verschillen met Nederland. Nepal is een van de armste landen van de wereld. Dat merk je aan alles. Mensen eten bijvoorbeeld maar twee keer per dag, en beide keren rijst. Het minimum maandloon is ongeveer vijf euro. Dat wist ik natuurlijk allemaal van te voren, maar als je er eenmaal echt bent, schrik je toch wel even. Na die twee weken begon het echte werk in het eerste dorp. Ik deed mijn onderzoek samen met een Frans meisje dat ook in Wageningen studeert. Zij deed onderzoek naar de sociale uitwerking van die irrigatiesystemen, ik keek meer naar de technische kant. Mijn data verkreeg ik vooral via interviews en metingen. Omdat zo goed als niemand Engels spreekt in Nepal, en ik absoluut geen Nepalees, had ik een tolk. Hij was een jonge student die wegens geldgebrek gestopt is met studeren. Hij heeft zichzelf goed Engels aangeleerd door heel veel naar de BBC te kijken. Daar had ik veel bewondering voor. Vlak voordat ik uit het dorp vertrok was er enorme ophef. ‘s Nachts waren twee mannen in de rijstvelden aangevallen door

een tijger. Ze waren er behoorlijk ernstig aan toe, hun gezichten lagen helemaal open. De chieft van het dorp stelde een avondklok in. Iedereen moest voor half zeven binnen zijn. Vreemd, maar ja, er was geen andere oplossing. De maand daarna was een hindoeïstische feestmaand. In die maand werken mensen niet, en dus was het niet mogelijk om verder te gaan met ons onderzoek. Daarom gingen we reizen. Dat ging niet heel makkelijk. Nepal is heel onbegaanbaar. Over tien kilometer doe je soms wel een uur. De bergen maken het onmogelijk om sneller te gaan. Ook zie je aan de kant van de weg allemaal bussen die in het ravijn zijn beland. Dat is erg beangstigend. De laatste periode van mijn stage, in het tweede dorp, heeft de meeste indruk gemaakt. Ik woonde er bij een gastgezin in een kleihutje. Er was geen elektriciteit en geen enkele mogelijkheid om contact te hebben met de buitenwereld. ‘s Ochtends werden we om vijf uur gewekt door de kippen. Dan deed ik de hele dag interviews en metingen en na het avondeten om zeven uur ging ik naar bed, omdat het donker was. De mensen waren zo gastvrij, ongelooflijk. Mijn gastmoeder moest zelfs huilen toen ik wegging. Ook ik vond het erg om weg te gaan. Ik wist dat ik waarschijnlijk nooit meer iets van ze zou horen, dat is onmogelijk. Gelukkig heb ik nog wel contact met mijn tolk. Hij denkt erover om met het geld dat hij met zijn werk als tolk heeft verdiend, weer te gaan studeren. Ik mail hem elke keer dat hij dat zeker moet doen. Dat zou ik hem echt gunnen.’ / Iris Roscam Abbing

(ADVERTENTIES)

Ja,

ik wil een

baantje

en ik ben

handig

met

computers

Bij OGD werken ruim 500 studenten en afgestudeerden. Solliciteer online of bel voor een (bij)baan in de ICT.

Bel in Wageningen
030-2392090

info@ogd.nl
www.ogd.nl

OGD
Delft Amsterdam Utrecht
Eindhoven Enschede

Ben jij een commercieel talent?
Kom dan naar het grootste carrière-evenement
van Nederland en bezoek:

HET NATIONAAL FARMACIE CONGRES

14 & 15 maart 2008
Amsterdam RAI

Meer info en gratis entree:
farmaciecongres.nl

SAMENWERKINGSPARTNERS

QUINTILES Pfizer infumia acron

MEDIAPARTNERS

rt(z) nrc-carrière MEMORIE AGAZINE Jobnet CARRIÈRE JAGHOOR INTERBEST

Wageningen Universiteit deelt deze week twee eredoctoraten uit. Een mooie gelegenheid om te wijzen op het ‘eredoctoraat in de grasmatkunde voor Piet van Persie’. Volgens een persbericht op de WUR-site is dat op maandag 11 september 2006 uitgereikt vanwege de ‘verdiensten van zijn linkerbeen’. De opsteller heeft blijkbaar weinig verstand van voornamen. En de webeditor zat te suffen, want in een noot voor de redactie staat: ‘dit is kul dus niet plaatsen’.

Koren op de molen van de Groene Rekenkamer, die het broeikaseffect ontkent, en het Nationaal Kritisch Platform Windenergie, dat strijdt tegen windmolens: op 22 februari is in het Deense plaatsje Hornslet een windmolen op hol geslagen en geëxplodeerd. Het filmpje hiervan krijgt op internet nog te weinig aandacht, vindt de Groene Rekenkamer. ‘Nieuws over een los draadje in een kerncentrale gaat sneller over de wereld.’ / GvM

PRIKBORD

stuur je foto's naar
prikbord@cereales.nl

DUIK IN FORUMVIJVER

‘Wie gaat er mee zwemmen, grapte ik. We zaten aan tafel, het eten net achter de kiezen. Natuurlijk werd ik in eerste instantie uitgelachen’, mailt Jessica van der Wal. ‘Totdat er een paar de lol er van wel in begonnen te zien. Waar dan? Het grindgat? Nee, te ver weg. De Forumvijver? Ja! Zo liepen we een half uurtje later met z’n allen richting campus. Uiteindelijk zijn Maarten, Joris, Jos, Melle, Sander en ik er ingesprongen. Koud was het wel. Maar het was vooral een erg lachwekkende en gave ervaring.’

BETROKKEN STUDENT? ZET EEN TATTOO!

Wageningse studenten uiten de liefde voor hun studie op de wonderlijkste manieren. Ze verzamelen schedels, tellen de bacteriën in hun vaatdoekje of zetten hun kamer vol met Zambiaanse vruchtbaarheidsbeeldjes. Maar Wouter vond een wel heel originele manier om uiting te geven aan de sympathie voor zijn vak – de biotechnologie. Hij zette een tatoeage van een DNA-helix op zijn arm. ‘Mijn fascinatie voor DNA is de reden geweest om biotechnologie te gaan studeren. Ik vind het gewoon gaaf: vier base-paren die voor een groot deel bepalen hoe je eruit ziet. Ik twijfelde in het begin heel erg over een tatoeage. Mensen werden daar op een gegeven moment zo ziek van dat het nota bene mijn moeder was die zei: jongen, het is toch maar je arm.’ Studiegenoten geloofden aanvankelijk niet dat Wouters tatoeage echt was. ‘Ze pro-

beerden hem eraf te poetsen met aceton. Ik krijg er vaak leuke reacties op. Heb er nog geen meisjes mee kunnen versieren maar het geeft je wel stof tot conversatie. Het wordt vooral leuk als ze ziet welke fout er in het ontwerp is geslopen.’ Zouden er nog meer Wageningers zijn met een leuke tatoeage? Een student Internationale ontwikkelingsstudies die de arme continenten op haar rug heeft laten zetten? Of een econoom met dollartekens over zijn hele lijf? Eigenaar Doran van de tattoo shop Tat Art Gallery in Wageningen schudt zijn hoofd. Hij krijgt niet zoveel speciale verzoeken van studenten. Hij heeft alleen eens bij een bioloog een mug vlak boven zijn achterwerk getatoeëerd. Nou, ik vind mezelf als bioloog eigenlijk al herkenbaar genoeg wanneer ik met mijn kaki korte broek door de Hoogstraat wandel. / Amrish Baidjoe

